

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

ORTOPEDİK PROTEZ VE ORTEZ

**ORTOPEDİK PROTEZ VE ORTEZ
TERMİNOLOJİSİ
725TTT041**

Ankara, 2011

- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
- Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
- **PARA İLE SATILMAZ.**

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR.....	ii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	3
1. HAREKET SİSTEMİNE İLİŞKİN TERİMLER.....	3
1.1. Kemiklerle İlgili Terimler	3
1.1.1. Kemik Yapısı ile İlgili Terimler	4
1.1.2. Baş Kemiklerine İlişkin Terimler	5
1.1.3. Omurga ve Göğüs Kafesi Kemiklerine İlişkin Terimler	6
1.1.4. Üst Ekstremitte Kemiklerine İlişkin Terimler	7
1.1.5. Alt Ekstremitte Kemiklerine İlişkin Terimler.....	8
1.1.6. Kalça Kemiklerine İlişkin Terimler	8
1.2. Eklemlerle İlgili Terimler.....	8
1.2.1. Eklemlerle İlgili Genel Terimler	9
1.2.2. Kafa Eklemlerine İlişkin Terimler.....	9
1.2.3. Üst Ekstremitte Eklemlerine İlişkin Terimler.....	9
1.2.4. Alt Ekstremitte Eklemlerine İlişkin Terimler	10
1.2.5. Oynar Eklemlerde Bulunan Yapılara İlişkin Terimler	10
1.3. Kaslarla İlgili Terimler.....	11
1.3.1. Kaslara İlişkin Genel Terimler	11
1.3.2. Baş ve Boyun Kaslarına İlişkin Terimler	12
1.3.3. Göğüs Kaslarına İlişkin Terimler	13
1.3.4. Sırt Kaslarına İlişkin Terimler.....	13
1.3.5. Karın Kaslarına İlişkin Terimler.....	14
1.3.6. Üst Ekstremitte Kaslarına İlişkin Terimler.....	14
1.3.7. Alt Ekstremitte Kaslarına İlişkin Terimler	15
1.4. Hareket Sistemine İlişkin Tanısal Terimler.....	16
1.5. Hareket Sisteminde Ameliyatlara İlişkin Terimler	20
1.6. Hareket Sisteminde Semptomlara İlişkin Terimler.....	22
1.7. Tam Yöntemleri.....	23
UYGULAMA FAALİYETİ.....	24
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	27
ÖĞRENME FAALİYETİ-2	30
2. ORTOPEDİK PROTEZ ORTEZ TEKNİSYENLİĞİNDE KULLANILAN TERİMLER 30	
2.1. Ortopedik Anatomi Terimleri	30
2.2. Protez Ortez Terimleri.....	44
UYGULAMA FAALİYETİ.....	58
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	60
MODÜL DEĞERLENDİRME.....	62
CEVAP ANAHTARLARI.....	63
KAYNAKÇA	65

AÇIKLAMALAR

KOD	725TTT041
ALAN	Ortopedik Protez ve Ortez
DAL/MESLEK	Ortopedik Protez ve Ortez Teknisyenliği
MODÜLÜN ADI	Ortopedik Protez ve Ortez Terminolojisi
MODÜLÜN TANIMI	Ortopedik protez ortezlere ilişkin tıbbi terimleri tam ve doğru olarak telaffuz etmek, yazmak ve ayırt etmek ile ilgili bilgi ve becerilerin kazandırıldığı öğretim materyalidir.
SÜRE	40/16
ÖNKOŞUL	9. sınıf modüllerinin tamamını ve Yürüme Analizi 1, Yürüme Analizi 2 modüllerini almış olmak
YETERLİK	Ortopedik protez ortezlere ilişkin tıbbi terimleri ayırt etmek
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç Bu modül ile sınıf ortamı ve/veya sağlık kurumunda, ortopedik protez ortezlere ilişkin tıbbi terimleri tek başınıza tam ve doğru olarak telaffuz ederek yazabilecek ve ayırt edebileceksiniz. Amaçlar 1. Hareket sistemine ilişkin tıbbi terimleri, tam ve doğru olarak telaffuz ederek yazabilecek ve ayırt edebileceksiniz. 2. Ortopedik protez ortezlere ilişkin tıbbi terimleri, tam ve doğru olarak telaffuz ederek yazabilecek ve ayırt edebileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Donanım: Bilgisayar, anatomik sözlük, anatomik teknik terimler sözlüğü, kırtasiye malzemeleri, projeksiyon cihazı, internet, sınıf tahtası Ortam: Sınıf, bilgisayar laboratuvarı, anatomi laboratuvarı
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Modül içinde yer alan her öğrenme faaliyetinden sonra verilen ölçme araçları ile kendinizi değerlendireceksiniz. Öğretmen modül sonunda ölçme aracı (çoktan seçmeli test, doğru-yanlış testi, boşluk doldurma, eşleştirme vb.) kullanarak modül uygulamaları ile kazandığınız bilgi ve becerileri ölçerek sizi değerlendirecektir.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Sağlık ile ilgili eğitim veren tüm kurumlarda tıbbi terimler Türkçe karşılıkları ile birlikte öğretilir. Bu durum öğrenme sürecini uzatıyormuş gibi görünse de terminolojideki tıbbi terimleri ezberlemek yerine, ne anlama geldiğinin bilinmesi, tıbbi terimin özelliklerinin kolayca kavranılmasını sağlamaktadır. Bu yolla öğrenilen bilgi, daha uzun süreli hafızada kalmakta ve sık sık yapılan konu tekrarlarının önüne geçilmektedir.

Bugünün sağlık kurumlarının en önemli sorunlardan biri de görevliler arasında etkin bir iletişimin sağlanamamış oluşudur. İnsan sağlığı ile ilgili olarak eğitim ve öğrenim gören öğrencilerin tıbbi terminolojiyi öğrenmeleri hem eğitimleri sırasında hem de hedefledikleri mesleğin uygulanışı sırasında özellikle etkin bir iletişimin gerçekleştirilmesi bakımından büyük önem taşır.

Yurdumuzun neresinde olursa olsun insan sağlığına hizmet veren bütün kurumlarımızda ve nerede eğitim görmüşlerse görsünler bütün hekim, ortopedik protez ortez teknisyenleri, hemşire, sağlık kurumları yöneticileri ve diğer sağlık görevlilerinin daha sağlıklı bir hasta bakımını gerçekleştirmeleri amacıyla terminolojide birlik sağlamaları kaçınılmaz bir zorunluluktur. Söz konusu görevlilerin özellikle eğitimleri sırasında tıbbi terminolojiye gereken önemi vermeleri ve sözlü veya yazılı olarak gerçekleştirecekleri iletişimleri sırasında kendileri için gerekli olan tıbbi terimleri çok iyi bir biçimde öğrenmeleri uygulama alanında daha başarılı olmalarına yardımcı olacaktır.

Bu modülün amacı; sağlık hizmetlerinde görev alacak olan ortopedik protez ortez teknisyenlerine, ortopedik protez ortez terimleri anlatarak ileride, telaffuz ve yazım yanlışlarından doğabilecek kişisel hataları ortadan kaldırmaktır.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Bu öğrenme faaliyetinde, hareket sistemine ilişkin tıbbi terimleri tam ve doğru olarak telaffuz ederek yazabilecek, ayırt edebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Yakınızdaki bir kasaba giderek herhangi bir hayvana ait kemik, eklem ve kas yapılarını inceleyiniz.
- İnternet, kitap, dergi, anatomi atlası vb. yayınlardan hareket sistemi ile ilgili bilgiler toplayarak rapor hâline getiriniz.
- Hareket sistemine ait resimler bularak sınıfınızda arkadaşlarınız ile birlikte resimlerin üzerine bildiğiniz terimleri yazınız.
- Hareket sistemine ait resimler üzerine yazdığınız terimleri arkadaşlarınız ile telaffuz ediniz.
- Sağlık kuruluşundaki tıbbi sekreterlere hareket sistemi ile ilgili tıbbi terimlerin neler olduğunu ve kullanabilmenin iş hayatına etkilerini sorarak edindiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.

1. HAREKET SİSTEMİNE İLİŞKİN TERİMLER

Hareket sistemi, insanın hareketini sağlayan; kemikler, eklemler ve kaslardan oluşmuş yapılar birliğidir. Bu üç yapı kendilerine destek olan; bağ doku, damarlar ve sinirler gibi yapılarla birlikte insanı hareket ettirir.

Hareket sistemine ilişkin anatomik terimlerin daha iyi kavranabilmesi için kemiklere, eklemler ve kaslara ilişkin anatomik terimler ayrı ayrı incelenecektir.

1.1. Kemiklerle İlgili Terimler

Kemikler, vücudu oluşturan dokular arasında en sert olanıdır. Eklemler aracılığı ile birbirleri ile birleşip iskeleti oluştururlar. Vücudun biçimini iskelet belirler. Kemikler; organları korur, hareketi sağlar, başta kalsiyum ve fosfor bileşikleri olmak üzere bazı mineral maddeleri depo eder. İçerdikleri kemik iliği ile de kan hücrelerini yapar.

1.1.1. Kemik Yapısı ile İlgili Terimler

- **Cavitas medullaris (kavitas medullaris):** Kemiklerin ortasında bulunan boşluk. İlik boşluğu anlamına gelir. İçinde sarı ya da kırmızı kemik iliği bulunur. Kısaca medulla olarak da söylenir.
- **Diaphysis (diyafiz):** Uzun kemiklerde gövde kısmı. Sıkı kemik dokudan yapılmıştır.
- **Endosteum (endosteum):** Kemik içindeki boşluklarda yüzeyi örten bağ dokudan zarıdır. Kemiğe sıkıca yapışmışlardır. Kemik iliği ile komşudurlar.
- **Epiphysis (epifiz):** Uzun kemiklerde gövdenin dışındaki iki uç kısım. Kompakt kemik dokudan yapılmıştır.
- **Facies articularis (fasyes artikularis):** Uzun kemiklerde iki uçta kemiğin eklem katılan yüzüdür. Eklem yüzü. Artikular yüz.
- **Foramen nutriens (foramen nutriens):** Kemiklerin yüzeyinde görülen ince delikler. Beslenme deliği anlamındadır. Damar ve sinirler bu deliklerden içeriye girerler.
- **Intrakartilaginöz ossifikasyon:** Kemiğin, bağ dokudan hyalin kıkırdağa dönüşüp, daha sonra oluşmasıdır. Uzun ve kısa kemiklerde bu şekilde kemikleşme görülür.
- **Intramembranöz ossifikasyon:** Kemiğin direkt olarak embriyonel dönem bağ dokusu olan mezenşim dokusu üzerinden oluşmasıdır. Yassı kemiklerde bu şekilde kemikleşme görülür.
- **Matrix ossea (matriks ossea):** Kemik hücreleri arasındaki sert doku. İnorganik maddelerden zengindir.
- **Medulla ossium flava (medulla ossium flava):** Sarı kemik iliği. Medulla boşluğunda yağdokudan zengin kemik iliği. Erişkin kemiklerinde görülür.
- **Medulla ossium rubra (medulla ossium rubra):** Kırmızı kemik iliği. Medullada ve spongiyos boşluklarda bulunan kemik iliği.
- **Metaphysis (metafiz):** Uzun kemiklerde epifiz ve diyafiz arasında kalan bölüm. Büyümekte olan kemiklerde görülür. Büyümeyi sağlar.
- **Os breve (os breve):** Kısa kemik. Uzunluğu, genişliği ve kalınlığı birbirine eşit olan kemiklerdir. El bileği ve ayak bileği kemikleri kısa kemiklerdir.
- **Os irregulare (os irregular):** Düzensiz kemik. Uzun, kısa ve yassı kemik tiplerinden herhangi birine uymayan, belli bir şekli olmayan kemiklerdir. Omurlar, temel kemik, kalbur kemik, alt çene ve üst çene kemikleri, elmacık kemikleri düzensiz kemiklerdir.
- **Os longum (os longum):** Uzun kemik. Kemiğin uzunluğu, genişlik ve kalınlığından fazladır. Özellikle iskelette üst yan ve alt yanlarda bulunur. Kol, ön kol, uyluk, bacak ve parmak kemikleri uzun kemiklerdir.(Femur, humerus vb.)

- **Os planum (os planum):** Yassı kemik. Önce, yassı ve kavisli kemiklerdir. Kafatası kubbesi kemikleri (alın kemiği, duvar kemiği, şakak kemiği, artkafa kemiği), kaburgalar, kürek kemiği, göğüs kemiği, kalça kemikleri yassı kemiklerdir.
- **Os Pneumaticum:** Havalı Kemik. İçerisinde hava dolu boşluklar bulunan kemiklerdir. Bu kemikler, baş iskeletinde bulunur. Alın kemiği, temel kemik, kalbur kemik, üst çene kemiği, şakak kemiği havalı kemiklerdendir.
- **Os sesamoid/ea (os sesamoit):** Susamsı Kemik. Bazı tendonlar ile kasları kemikleri bağlayan fibröz bağlar içinde bulunan kemiklerdir. El bileği kemiklerinden nohut kemik ile diz kapağı kemiği tipik susamsı kemiklerdir.
- **Ossificasyon (ossifikasyon):** Kemikleşme. Kemik dokusunun oluşması, başka bir dokunun sertleşerek kemik dokusu niteliği kazanmasıdır.
- **Osteoblastocytus (osteoblastositus/osteoblast):** Kemik yapan hücrelerdir. Kemik yapımı sırasında ortaya çıkarlar.
- **Osteocytus (osteositus/osteosit):** Kemik hücresidir. Kemik içindeki lakuna denen boşluklarda yerleşirler.
- **Pars cartilaginosa (pars kartilaginosa):** Kartilagos kemik. Uzun kemiklerin ekleme katılan yüzlerini örten ince kıvrımdak dokudur.
- **Periosteum (peryosteum, periost):** Kemiklerin dış yüzlerini sıkıca saran ve sıkı bağ dokudan yapılmış zarıdır. Kemiği korur ve kemik kırıklarında onarımı sağlar.
- **Substantia compacta (substansya kompakta):** Sıkı (kompakt) olarak adlandırılan kemik yapısıdır. Bu kemik sıkı bir yapı gösterir. İçerisinde boşluk ya da kovuk yoktur. Kemiğin beslenmesini sağlayan kanalcıklar içerir.
- **Substantia spongiosa (substansya spongyosa):** Süngersi (spongyos) kemik. Kemiğin içinde süngerlerde görüldüğü gibi küçük ya da büyük boşluklar bulunur. Süngersi (spongyos) kemik denmesinin nedeni budur. Bu tür kemik yapısı uzun kemiklerin uçları ile kısa ve küçük kemiklerde görülürler.

1.1.2. Baş Kemiklerine İlişkin Terimler

- **Calivaria (kalvaryya):** Kafa tavanı.
- **Caput (kaput):** Vücutun, yüz ve beyni kapsayan üst kısmıdır (baş).
- **Cavitas nasi (kavitas nasi):** Burun boşluğu.
- **Cavitas oris (kavitas oris):** Ağız boşluğu.
- **Concha nasalis inferior (konka nazalis inferior):** Alt boynuzcuk kemiğidir.
- **Cranial cavity (kranial kavity):** Kafa boşluğu. Kafa kemikleri arasında kalan içinde beyin, beyincik, pons ve medulla oblongatanın yerleştiği boşluktur.

- **Cranium (kranyum):** Kafa. Baş iskeletinin ensefalon (tüm beyin)u çevreleyen bölümüdür. Başın kafa tabanı üzerinde kalan kemik iskeletidir.
- **Fonticulus (fontikulus):** Bıngıldak. Fontanella.
- **Orbita (orbita):** Gözlerin bulunduğu boşluk.
- **Os ethmoidale/ethmoid bone (os etmoid):** Kalbur kemiktir. İki göz arasında yer alan, kafa tabanında burun boşluğunun üst kısmında oluşan kemiktir.
- **Os frontale (os frontal):** Alın kemiğidir. Kafanın önünde, göz boşluklarının olduğu kemiktir. İçinde iki sinüs frontalis bulunur.
- **Os hyoideum (os hyoid):** Dil kemiğidir.
- **Os lacrimale (os lakrimal):** Gözyaşı kemiğidir.
- **Os mandibula (os mandibula):** Alt çene kemiği. Temporal (şakak) kemikle çene eklemine (temporomandibular eklem) yapar. Başın hareketli olan tek eklemidir.
- **Os maxilla (os maksilla):** Üst çene kemiği. İki tanedir. Ortasında sinüs maksillaris bulunur. Alt kenarında üst dişler dizilidir.
- **Os nasale (os nazal):** Burun kemiğidir.
- **Os occipitale (os oksipital):** Art kafa kemiğidir. Kafanın en arkasında bulunan ve birinci vertebra ile eklem yapan kemiktir.
- **Os palatinum (os palatin):** Damak kemiğidir.
- **Os parietale (os pariyetal):** Kafanın iki yan duvarını yapar. İki kemiktir. Yan kafa kemiğidir (duvar kemik).
- **Os sphenoidale (os sfenoid):** Temel ya da taban kemiktir. Kafanın orta taban bölümünde bulunur. Cisim kısmının içinde sinüs sfenoidalis denilen paranasal boşluk vardır. Hipofiz bezi bu kemiğin çukurluğuna yerleşmiştir.
- **Os temporale (os temporal):** Şakak kemiğidir. Kafanın yan alt kısmında bulunur. Kulak deliği buradadır.
- **Os vomer (os vomer):** Sapan kemiğidir.
- **Os zygomaticum (os zigomatik kemik):** Elmacık kemiğidir.

1.1.3. Omurga ve Göğüs Kafesi Kemiklerine İlişkin Terimler

- **Costa (kosta):** Kaburga.
- **Lumbal vertebrae (lumbal vertebra):** Bel omuru.
- **Os coccyx (os koksiks):** Kuyruk kemiği. Koksiks, birbiri ile kaynaşmış dört omurdan oluşmuştur.

- **Os sacrum (os sakrum):** Sağrı kemiği. Son lumbar vertabranın altında beş sakral vertebranın kaynaşmasından oluşan ve pelvis boşluğunu arkadan sınırlayan üç köşeli kemiktir.
- **Ossa costae (ossa kosta):** Kaburgalar.
- **Sacral vertebra (sakal vertebra):** Sağrı omuru.
- **Sternum (sternum):** Göğüs kemiği.
- **Vertebra canal (vertebra kanal):** Omuriliğin geçtiği kanal, omurga kanalıdır.
- **Vertebra column/ columna vertebralis/ rachis (vertebral kolon/kolumna vertebralis/ rakis):** Omurga.
- **Vertebra(vertebra):** Omur. Omurgayı oluşturan otuz üç küçük kemikten her biridir.
- **Vertebrae cervicalis/ cervical vertebra (servikal vertebra):** Boyun omuru.
- **Vertebrae thoracales/thoracal vertebra (torakal vertebra):** Göğüs /sırt omuru.

1.1.4. Üst Ekstremitte Kemiklerine İlişkin Terimler

- **Brachium (brakyum):** Kol.
- **Carpus (karpus):** El bileği kemiklerinin genel adıdır.
- **Os clavícula (os klavikula):** Köprücük kemiğidir.
- **Os humerus(humerus):** Kol kemiğidir.
- **Os radius (radius):** Ön kolda döner kemiktir.
- **Os scapulae/scapula (skapula):** Kürek kemiği.
- **Os ulna (ulna):** Ön kolda dirsek kemiğidir.
- **Ossa antebrachium (antebrakyum):** Ön kol kemikleridir.
- **Ossa carpi (karpal kemikler):** El bilek kemikleri.
- **Ossa digitorium manus (ossa dicatorum manus):** El parmağı kemikleridir.
- **Ossa manus (osso manus):** El kemikleridir.
- **Ossa metacarpus/metacarpal bones (metakarpus/ metakarpal kemikler):** El tarağı kemikleri.
- **Phalanx (falanks):** Parmak kemiği. El veya ayak parmağı kemiklerinden her biridir.
- **Thumb:** El başparmağıdır.

1.1.5. Alt Ekstremitte Kemiklerine İlişkin Terimler

- **Calcaneus (kalkaneus):** Topuk kemiği.
- **Hallux (halluks):** Ayak başparmağı.
- **Ossa metatarsus/metatarsal bones (ossa metatarsus/metatarsal kemikler):** Ayak tarağı kemikleridir.
- **Os femur (os femur):** Uyluk kemiğidir.
- **Os fibula (os fibula):** Kamış kemiktir.
- **Os patella (os patella):** Diz kapağı kemiğidir.
- **Os tibia (tibiya):** Kaval kemiktir. Bacağı oluşturan iki uzun kemikten kalın olanıdır.
- **Ossa cruris/ Crus (ossa krus):** Bacak kemikleri.
- **Ossa digitorium pedis (ossa dicatorum pedis):** Ayak parmak kemikleridir.
- **Ossa pes/ pedis/ podos (ossa pes/pedis/ podos):** Ayak kemikleridir.
- **Ossa tarsi/tarsal bones (ossa tarsi/tarsal kemikler):** Ayak bileği kemikleridir.
- **Os talus (os talus):** Aşık kemiği.
- **Tarsus (tarsus):** Ayak bileği kemiklerinin genel adı.
- **Dactylus /digitus (daktilus /digitus):** Parmak.
- **Phalanges (falanks):** Ayak parmak kemikleri.

1.1.6. Kalça Kemiklerine İlişkin Terimler

- **Os coxae/coxa (os koksa):** Kalça kemiğidir.
- **Os ilium (os ilii/ilium):** Leğen kemiği. Kalça kemiğinin geniş üst bölümüdür.
- **Os ischii (iskiyum):** Oturak kemiği. Kalça kemiğinin arka alt bölümünü oluşturur.
- **Os pubis (pubis):** Çatı kemiği. Kalça kemiğinin ön alt bölümünü oluşturur.
- **Pelvis (pelvis):** İki kalça kemiği ile sakrumun ortasında oluşan vücut boşluğudur.

1.2. Eklemlerle İlgili Terimler

Eklemler, kemikler arasında oluşan kemiklerin eklenme yerleridir. Bunlar oynar, yarı oynar ve oynamaz eklemler olarak ayrılır.

1.2.1. Eklemlerle İlgili Genel Terimler

- **Amphiartrosis (amfiartroz):** Yarı oynar eklemler. Ekleme katılan kemik yüzleri arasında boşluk yoktur. Hareket yeteneği sınırlı eklemlerdir.
- **Arthon (arton):** Eklem.
- **Arthrologia (artroloji):** Eklem bilim. Eklemleri inceleyen bilim dalına denir.
- **Articulatio synovialis/ diarthrosis (artikasyo sinovyalis):** Sinovyal eklem. Oynar eklem.
- **Articulatio (artikulasyo):** Eklem. İskelet sistemini meydana getiren, en az iki veya daha fazla kemiği birleştiren anatomik yapıya denir. Önemli eklemler “art.” biçiminde kısaltılarak yazılabilir.
- **Discus intervertebralis (diskus intervertebralis):** Vertebralann gövde kısımları arasında bulunan disk şeklindeki oluşumlardır. Vertebralar arasında eklemleşmeyi sağlar.
- **Gomphosis (gomfozis):** Eklem yüzlerinden biri oyuk, diğeri bu oyuğa giren koni şeklindedir. Dişlerle çene kemiklerindeki alveol kemik duvarları arasında meydana gelen eklemidir.
- **Sutura (sudur):** Kısa kemiklerde ekleme katılan yüzdeki testere benzeri dişli, dikiş tarzı eklemleşmedir.
- **Synarthrosis (sinartroz):** Oynamaz eklemler.

1.2.2. Kafa Eklemlerine İlişkin Terimler

- **Art. atlantoaxialis (atr. atlantoaksiyal):** Atlas ile ikinci boyun omuru aksisin densi arasındaki trokoid (eklem yüzlerinden biri silindir şeklinde, diğeri buna uyacak yapı ve şekildedir) tip eklemidir.
- **Art. atlantooccipitalis (art. atlantookcipital):** Oksipital kemik ve birinci boyun omuru atlas arasındaki elipsoid (eklem yüzlerinden biri konveks, oval biçimdedir) tip eklemidir.
- **Art. temporamandibularis (art. temporamandibularis):** Alt Çene Eklemi. Temporal kemik ile mandibula arasındaki eklemidir. Başın tek oynar eklemidir.

1.2.3. Üst Ekstremitte Eklemlerine İlişkin Terimler

- **Art. cubiti (art. kubiti):** Dirsek eklemi. Humerusun alt ucu ile radius ve ulnanın üst uçları arasında oluşan üç eklemden ibarettir.
- **Art. humeri (art. humeri):** Omuz eklemi. Skapula ile humerus arasında oluşur.
- **Art. radiocarpea (art. radyokarpe):** El bileği eklemi. Radiusun alt ucu ile el bilek kemikleri, üst sıra ilk üç kemiği arasında oluşur.

1.2.4. Alt Ekstremitte Eklemlerine İlişkin Terimler

- **Art. coxae (atr. koksa):** Kalça eklemi. Koksa ile femur arasında oluşur.
- **Art. genus (art. genus):** Diz eklemi. Femur, tibia ve patella kemikleri arasındadır.
- **Art. talocruralis (art. talokruralis):** Ayak bileği eklemi. Tibia, fibula ve talus arasında oluşan ayak bileği eklemi.

1.2.5. Oynar Eklemde Bulunan Yapılara İlişkin Terimler

- **Bursa mucosae (bursa mukoza):** Eklem etki eden kaslar ya da eklem bağlarının kemiklere tutunma yerlerine yakın, kemikle aralarında bulunan kese biçimindeki yapılardır. İçlerinde sinovya bulunan su keseleridir. Eklem hareketi sırasında kemik-kas-bağ arasındaki sürtünmeyi önler. Kısaca "bursa" olarak bilinir.
- **Capsula articularis (kapsula artikularis):** Eklem kapsülü. Eklem katılan kemiğin eklemleşen uçlarını içine alan bağ dokudan kapsül. Eklem bölgesini kucaklar.
- **Cartilago articularis (kartilago artikularis):** Eklem kıkırdağı. Oynar eklemlerde eklem katılan kemiklerin eklem yüzlerini örten kıkırdaktır.
- **Cavitas articularis (kavitas artikularis):** Eklem boşluğu. Oynar eklemde eklem katılan uçlar ile kapsül arasında kalan, synovia denen eklem sıvısı bulunan boşluktur.
- **Discus articularis (diskus artikularis):** Bazı eklem yüzlerinde bulunan kıkırdak dokudan yapılmış yassı yapılardır (eklem diski).
- **Facies articularis (fasiyes artikularis):** Eklem yüzü. Genellikle eklemi oluşturan kemiklerin eklem yüzleri birbirine uyacak şekildedir. Eklem yüzlerinde uyumsuzluk olduğunda, uyumu sağlayacak diskus artikularis kartilago artikularis meniskus artikularis vb. bazı yapılar devreye girer.
- **Labium articulare (labyum artikulare):** Eklem dudağı. Eklem yüzeylerinde halka şeklindeki oluşumlardır. İçbükey eklem yüzünün kenarlarına yapışıktır. Eklem çukurunu derinleştirir ve genişletir. Bazı eklemlerde görülür. Bağ dokudan yapılmıştır.
- **Ligamentum articularis (ligamentum artikularis):** Eklem bağları. Eklem katılan kemikler arasında uzanan bağlardır. Eklem içinde ve dışında bulunabilir. Bağ dokudan yapılmışlardır. "Lig" olarak kısaltılır. Çoğulu "Ligamenta, Ligg." şeklinde yazılır.
- **Membrana synovialis (membrana sinovyalis):** Sinovyal zar. Eklem kapsülünün iç yüzünü döşeyen ince zar. Sinovyal salgılar.
- **Meniscus articularis (meniskus artikularis):** Eklem diski gibi bazı oynar eklemlerin eklem yüzlerinde bulunan kıkırdak dokudan yapılardır. Kısaca "menisküs" olarak da söylenir.

- **Synovia (sinovya):** Eklem sıvısı. Eklem boşluğunda bulunan sıvıdır. Koyu ve yapışkandır. Kayganlık sağlayarak sürtünmeyi önler.

1.3. Kaslarla İlgili Terimler

Vücudun hareket edebilmesi için hareket sistemini oluşturan yapıların (kemik eklem ve kaslar) uyumlu bir şekilde çalışması gerekir. Hareket sisteminin en aktif ögesini kaslar (çizgili kaslar) oluşturur.

Vücudun ve iç organların hareket etmesini sağlayan dokulara **kas** denir. İnsan vücudunda çizgili, düz ve kalp kası olmak üzere üç tür kas bulunur. İnsanların isteğe bağlı (istemli) olarak çalışan kaslara, çizgili kas ya da iskelet kası denir. Kas hücrelerine gelen sinirlerle kaslar uyarılarak kasılır ve gevşer.

1.3.1. Kaslara İlişkin Genel Terimler

- **Aponeurosis (aponörozis):** Kasları ve kas kirişlerini örten fasyaya göre daha kalın zar örtüdür.
- **Bursa mucosae (bursa mukoza):** Ekleme etki eden kaslar ya da eklem bağlarının kemiklere tutunma yerlerine yakın, kemikle aralarında bulunan kese biçimindeki yapılardır. İçlerinde sinovya bulunan su keseleridir. Eklem hareketi sırasında kemik-kas-bağ arasındaki sürtünmeyi önler. Kısaca "bursa" olarak bilinir.
- **Caput (kaput):** Kas başı anlamındadır. Kasın başlangıç bölümüne denir.
- **Discus intercalatus (diskus interkalatus):** Kalp kası hücreleri arasındaki bağlantı yerleridir.
- **Endomysium (endomisyum):** Her kas hücresinin çevresini saran çok ince bağ doku katmandır. İçinde bol kapiller bulunur.
- **Epimysium (epimisyum):** Kası en dıştan saran bağ dokudan katmana epimisyum denir.
- **Fascia (fasya):** Akzar. Kaslar arasında, kasları birbirinden ayıran ince saydam zara fasya denir. Sıkı bağ dokudan yapılmış, parlak gümüş renginde zardır.
- **Fibramuscularis (fibramuskularis):** Kas teli, kas hücresidir.
- **İnsertio (inersyo):** Bir kasın son kısmının kemiğe bağlandığı yerdir.
- **Musculus (muskulus):** Kas. Daha çok kısaltılmış şekliyle yazılır. Kısaltması "M, m" dir. Çoğulu "musculi" şeklinde yazılır ve kısaltması "Mm, mm"dir.
- **Myocytus (miyosit):** Kas hücresidir.
- **Myofibrilla (miyofibril):** Kas hücresi sarkoplazması içinde uzanan ince iplikçiklerdir. 1-3 mikron kalınlığında olan bu miyofibriller kasılma işlevini yapar.
- **Myologia (miyoloji):** Kasları inceleyen bilim dalıdır.

- **Origo (origo):** Bir kasın başlangıcının kemiğe bağlandığı yerdir.
- **Perimysium (perimisyum):** Epimisyumdan kas içine sokulan ve kas hücreleri demetlerini saran bağ dokudur.
- **Sarcoplasma (sarkoplazma):** Kas hücresi sitoplazması.
- **Tendo/tendon (tendo/ tendon):** Kas kirişi. Kasların kemiklere tutunmasını sağlayan bağ dokudan oluşmuş, sert beyaz yapılardır. Tendonlar kasların sonlanma noktalarında bulunur. Kasılma yetenekleri yoktur.
- **Vagina tendinis:** Tendonların çevresini saran iki yapraklı, içi synovia dolu keselerdir.
- **Venter (venter):** Kas karnı. Bir kasın en şişkin bölümüne denir.

1.3.2. Baş ve Boyun Kaslarına İlişkin Terimler

- **M. faciales (m. fasiyes):** Mimik, yüz kasları. Saçlı deri, yüz ve boyunda yüzeyel olarak yer alan bu kaslar ağız, burun, kulak, göz etrafında yer aldıklarından yüze mimik hareketleri yaptırmalarının yanında bu deliklerin açılıp kapanmasını sağlar.
- **Çiğneme kasları:** Her bir tarafta dörder adet çiğneme kası bulunur. Mandibulaya tutunarak çiğneme hareketi yaptırır.
- **M. temporalis (m. temporalis):** Şakak kası. En güçlü çiğneme kasıdır. Temporal kemikteki şakak çukurundan başlar, mandibula kolunun ön çıkıntısında sonlanır. Mandibulayı yukarı kaldırır, ağzı kapatır.
- **M. masseter (m. masseter):** Dış çiğneme kası. Mandibula ve maksillanın dış tarafında dört köşeli bir kastır. Mandibulayı yukarı kaldırır, ağzı kapatır.
- **M. pterygoideus medialis (m. pterigoideus medialis):** İç yan kanatsız kas. Mandibulanın iç yanında, derinde bulunur. Ağzı kapatır.
- **M. pterygoideus lateralis (m. pterigoideus lateralis):** Dış yan kanatsız kas. Medial pterigoid kasın üst tarafında bulunan, kısa ve kalın kastır. Mandibulayı öne, aşağı çeker, çeneyi açar, mandibulayı sağa sola çeker.
- **M. platysma (m. platysma):** Boyunun ön ve yanında bulunan ince, geniş ve dörtgen biçiminde bir kastır. Boyun derisini gerer. Alt dudağı ve ağız köşesini aşağıya çeker.
- **M. sternocleidomastoideus (m. sternokleidomastoideus):** Sternum sapı ve klavikuladan başlayıp temporal kemiğin mastoid çıkıntısında sonlanır. Boyunun yan tarafında bulunan kalın bir kastır. Tek taraflı kasılınca başı kendi tarafına eğer, yüzü karşı tarafa döndürür. Çift taraflı kasılırsa başı öne eğer.
- **Hyoid üstü kaslar (hiyoid üstü kaslar):** Hyoid kemik ile mandibula arasındaki kaslardır. Hyoid kemiği yukarı kaldırır. Bazıları ağız tabanı ve yutmada rol alır.
- **Hyoid altı kaslar (hiyoid altı kaslar):** Genellikle sternum sapı ve klavikuladan başlayıp hyoid kemikte sonlanır. İnce, uzun dört adet kastır. Hyoid kemiği aşağı çeker, konuşma ve yutkunmada rol oynar.

- **Scalenus kaslar (skalenus kaslar):** Skalen kaslar. Boynun yanlarında, derin planda ön, orta ve arkada olmak üzere sağ ve solda üçer adettir. Her üçü de 1. kaburgayı kaldırarak soluk almaya (inspirasyon) yardım eder.
 - **m. scalenus anterior (m. skalenus anteriyör):** Ön skalen kas.
 - **m. scalenus medius (m. skalenus medius):** Orta skalen kas.
 - **m. scalenus posterior (m. skalenus posteriyör):** Arka skalen kas.
- **Prevertebral kaslar (prevertebral kaslar):** Boyun omurlarının ön tarafına yerleşmiş kaslardır. Başa fleksiyon yaptırır.

1.3.3. Göğüs Kaslarına İlişkin Terimler

- **M. intercostalis externus (m. interkostalis eksternus):** Dış kaburgalar arası kaslar. Kaburgalar arası dışta, yüzeysel bulunan kaslardır. Her bir kas kaburganın alt kenarından başlar, diğer kaburganın üst kenarında sonlanır. Kaburgaları yukarı kaldırarak göğüs boşluğunun hacmini artırır ve soluk almaya yardımcı olur.
- **M. intercostalis internus (interkostales internus):** İç kaburgalar arası kaslar. Kaburgaların arasında, derinde olan kaslardır. Her bir kaburganın üst kenarından başlar, bir üstteki kaburganın alt kenarında sonlanır. Kaburgaları aşağı çekerek göğüs boşluğunun hacmini daraltır ve soluk vermeye (ekspirasyon) yardım eder.
- **M. pectoralis major (m. pektoralis major):** Büyük göğüs kası. Göğüs ön duvarının büyük bir kısmını örten, geniş yelpaze şeklinde bir kastır. Kola fleksiyon, içe rotasyon ve adduksiyon yaptırır.
- **M. pectoralis minör (m. pektoralis minor):** Küçük göğüs kası. Büyük göğüs kasının altında üçgen şeklinde bir kastır. Omuzu öne ve aşağı doğru çeker.
- **M. subclavius (m. subklavius):** Köprücük altı kası. Birinci kaburga ile klavikula arasında küçük bir kastır. Omzu aşağı içe ve öne çeker. Koltukaltı damar ve sinir ağını korur.
- **M. serratus anterior (m. serratus anteriyör):** Ön dişli kas. Göğüs yan duvarında yassı, geniş bir kastır. Kaburgalar ile skapula arasındadır. Skapulayı öne çeker, yukarıya rotasyon yaptırır. Skapula sabit iken kaburgaları kaldırarak soluk almaya yardım eder.
- **Diaphragma (diyaframa/diyafram kası):** Göğüs ve karın boşluğunu birbirinden ayıran, konveks yüzü göğüs boşluğuna bakan, kubbe şeklinde bir kastır. Solunumun temel kasıdır ve kalpten sonra en seri şekilde çalışan kastır.

1.3.4. Sırt Kaslarına İlişkin Terimler

- **M. trapezius (m. trapezyus):** Yamuk kas. Sırtın en yüzeysel kası olup sırtın arka üst bölümünü ve boynun arka kısmını örter. Scapulayı yukarı içe ve aşağı içe çeker. Scapulayı omurgaya yaklaştırır.

- **M. latissimus dorsi (m. latisimus dorsi):** Sırt geniş kası. Sırtın en geniş kasıdır. Sırtın arka alt ve yan kısımlarını örter. Bu kas kola adduksiyon ve iç rotasyon yaptırır.
- **M. rhomboideus major (m. romboideus major):** Büyük romboid kas. Trapez kasın arkasında, dörtgen şeklinde küçük, yassı bir kastır. Scapulayı yukarı ve içe çeker.
- **M. rhomboideus minor (m. romboideus minor):** Küçük romboid kas. Büyük romboid kasın yukarisındadır. Scapulayı yukarı ve içe çeker.
- **M. levator scapulae (m. levatör skapula):** Skapula kaldıran kas. Boynun arka dış tarafındadır. Scapulayı yukarıya çeker, boynu dış yana bükür.

1.3.5. Karın Kaslarına İlişkin Terimler

- **M. rectus abdominis (m. rektus abdominis):** Dik karın kası. Karın ön duvarının oluşumuna katılan, orta çizginin sağında ve solunda dikey seyirli liflerden oluşmuş kastır. Kasıldığı zaman gövdeye öne doğru fleksiyon yaptırır.
- **M. transversus abdominis (m. transvers abdominis):** Enine karın kası. Karın ön yan duvarının en içte kalan ve en ince kasıdır. Kuvvetli soluk vermede etkilidir.
- **M. obliquus externus abdominis (m. oblikus eksternus abdominis):** Dış eğik karın kası. Karın ön ve yan tarafında bulunur. Bu kas, alt kenarında bulunan kasık bağı (lig. inguinale) oluşturur.
- **M. obliquus internus abdominis (m. oblikus internus abdominis):** İç eğik karın kası. Karın dış eğik kasının altındadır. Enine karın kasının üzerini örter. Dış eğik karın kası ile sinerjist olarak çalışır ve aynı fonksiyonları yapar.

1.3.6. Üst Ekstremitte Kaslarına İlişkin Terimler

- **M. Deltoideus (m. deltoid):** Omuz eklemine ön, dış ve arkadan saran kalın, üçgen şeklinde bir kastır. Deltoid kas, kola fleksiyon iç rotasyon, abduksiyon, ekstansiyon ve dış rotasyon yaptırır.
- **M. biceps brachi (m. biseps brakii):** İki başlı kol kası/pazu kası. Kolun ön bölümünde bulunan bu kas, kola bir miktar fleksiyon, ön kola fleksiyon ve dışa rotasyon (supinasyon) yaptırır.
- **M. brachialis (m. brakiyalis):** Kol kası. Humerusun ön yüzünden başlar, ulnanın üst ucunda sonlanır. İki başlı kol kasıyla sinerjist çalışır. Ön kola fleksiyon yaptırır.
- **M. coracobrachialis (m. korakobrakiyali):** Korako-brakial kas. Kolun üst bölümü iç yanındadır. Kasıldığında kola fleksiyon ve adduksiyon yaptırır.
- **M. triceps brachii (m. triseps brakii):** Üç başlı kol kası. Kolun arkasında bulunan üç başlı bir kastır. Ön kola ekstansiyon yaptırır.

- **M. brachioradialis (m. brakiyoradiyalis):** Humerusun alt ucunun dış yan kenarından başlar. Radiusun alt ucunun dış yanında sonlanır. Ön kola fleksiyon yaptırır.

1.3.7. Alt Ekstremitte Kaslarına İlişkin Terimler

- **M. gluteus maximus (m. gluteus maksimus):** Büyük ilye kası. Gluteal kaslardan en yüzeysel olanıdır. Kalın, geniş, dörtgen şeklindedir. Vücudun en kalın kasıdır. Uyluğa ekstansiyon ve dış rotasyon (lateral rotasyon) yaptırır. Uyluğun en güçlü ekstansörüdür.
- **M. gluteus medius (m. gluteus medius):** Orta ilye kası. Gluteal bölgenin ortasında kısmen büyük ilye kasının altında, üçgen şeklinde bir kastır. Uyluğa abduksiyon ve iç rotasyon (medial rotasyon) yaptırır. Uyluğun en güçlü abduktörüdür.
- **M. gluteus minimus (m. gluteus minimus):** Küçük ilye kası. Gluteal kasların en küçüğü ve derin planda olanıdır. Orta ilye kasının altındadır. Uyluğa iç rotasyon ve abduksiyon yaptırır.
- **M. sartorius (m. sartoriyus):** Terzi kası. Uzun, yüzeysel bir kastır. Vücudun en uzun kasıdır. Uyluk ve bacağına fleksiyon, uyluğa abduksiyon ve dış rotasyon yaptırır.
- **M. quadriceps femoris (m. kuadriseps femoris):** Uyluk dört başlı kası. Uyluğun ön ve yanlarının büyük bir bölümünü kapsayan kalın ve kuvvetli bir kastır. Üç enli ve bir düz olmak üzere dört kasın birleşmesinden oluşur.
- **M. biceps femoris (m. biseps femoris):** Uyluk iki başlı kası. Uyluğun arka dış tarafındadır. Pelvis ve femurdan başlayan iki ayrı başı vardır. Ortak bir tendonla fibula ve tibianın üst ucunda sonlanır. Uyluğa ekstansiyon, bacağına fleksiyon ve dış rotasyon yaptırır.
- **M. tibialis anterior (m. tibiyalis anterior):** Ön tibial kas. Tibianın ön dış tarafındadır. Tibianın ön yüzü ve üst ucunun dış yanından başlar. Ayağın iç tarafında, 1. metatarsal kemikte sonlanır. Ayağa dorsi fleksiyon (ayağın parmakları yukarıya bakacak şekilde bacak üzerine bükülmesi), inversiyon (ayağın ön kısmını aşağı ve içe döndürme, ayak tabanının içe dönmesi) hareketini yaptırır.
- **M. triceps sura (m. triseps sur):** Baldır üç başlı kası. Bacanın arkasında, baldır kabarıklığını yapan kalın bir kastır. Baldır üç başlı kası m. gastrocnemius ve m. soleus kasının birleşmesinden oluşur.
- **M. tibialis posterior (m. tibiyalis posteriyör):** Arka tibial kas. Tibia ve fibulanın arkasında, bacağın derin kaslarından. Ayağa planter fleksiyon ve inversiyon yaptırır.

1.4. Hareket Sistemine İlişkin Tanısal Terimler

- **Achondroplasia (akondroplazi):** Ekstremitelerin kısalığı sonucu cücelik.
- **Acut lumbago (akut lumbago):** Akut sırt ağrısı.
- **Ankylosis (ankiloz):** Eklem bükülmemesi.
- **Arthritis (artirit/ artrit):** Eklemlerde görülen lezyonlara verilen genel isim. Eklem iltihabıdır.
- **Arthropathy (artropati):** Eklem herhangi bir hastalığıdır.
- **Bunion (bünyon):** Ayak başparmağındaki bursun iltihabı ve şişmesidir.
- **Bursitis (bursitis/ bursit):** Bursa adı verilen seröz keselerin iltihabı.
- **Carpoptosis (karpoptoz):** El bileğinin düşmesi. El bileğinin ekstansiyon (Extantion: Gerilme, eklemi oluşturan kemikler arasındaki açının büyümesidir.) yeteneğini kaybetmesi sonucu, elin aşağıya sarkık durum gösterişidir.
- **Cervical costa (servikal kosta):** Servikal vertebraya tutunan fazla kaburga kemiği.
- **Cervical strain (servikal strain):** Boyunda zorlanma sonucu oluşan incinmedir.
- **Chondritis (kondrit):** Kıkırdak iltihabıdır.
- **Chondroma (kondroma/kondrom):** Kemiğin, kıkırdak hücrelerinden oluşan iyi huylu tümördür.
- **Chondrosarcoma (kondrosarkom):** Kıkırdak dokusundan oluşan habis (kötü huylu).
- **Chronic lumbago (kronik lumbago):** Kronik sırt ağrısı.
- **Claudication (klodikasyon):** Topallık, topallama.
- **Coccydynia (koksidinya):** Koksik bölgesinde ağrı olgusu.
- **Congenital dilocation of the hip/CDH (konjenital dislokasyon of the hip):** Doğuştan (konjenital) kalça çıkığı. (DKÇ) Femur başının asetabulum dışına doğumsal olarak çıkmış olması olgusu (Son yıllarda doğuştan yerine gelişimsel kalça çıkığı denilmektedir.).
- **Contracture (kontraktür):** Felç veya spazm dolayısıyla kasın kasılıp kısalması durumu.
- **Coxa plana (koksa plana):** Femur başının düzleşmesidir.
- **Coxa valga (koksa valga):** Femur gövdesi ve boynu arasındaki açının büyümesidir.
- **Coxa vara (koksa vara):** Femur gövdesi ve boynu arasındaki açının küçülmesidir.
- **Coxarthrosis (koksartrozis):** Kalça eklemine iltihabı.

- **Deformity (deformite):** Şekil bozukluğudur.
- **Dislocation (dislokasyon):** Çıkık.
- **Distortion (distorsiyon):** Eklem kapsülü yırtılmasıdır.
- **Disuse atrophy (disyuz atrofi):** Adelenin egzersiz yapmama veya az kullanılma sebebiyle zayıflamasıdır.
- **Epicondylitis (epikondilit):** Kemik kondili üzerindeki çıkıntının iltihabı.
- **Epiphysiolysis (epifizyoliz):** Epifizin kemikten ayrılmasıdır.
- **Epiphysitis (epifizit):** Epifiz iltihabıdır.
- **Epulis (epulis):** Dişetlerinden gelişen herhangi bir iyi huylu tümör. Dişetinde iltihaba ya da travmaya bağlı olarak gelişen yerel şişlik.
- **Ewing's sarcoma (ewing sarkomu):** Uzun kemiklerin gövdesinde oluşan habis urdur.
- **Exostosis (ekzostoz):** Kemik yüzeyi üzerinde küçük yumru veya çıkıntı şeklinde oluşan kitledir.
- **Fascitis (fasit):** Fasya iltihabıdır.
- **Fibrositis (fibrozit):** Fibröz (lif) dokunun iltihabı, müsküler romatizmadır.
- **Fracture (fraktür):** Kırık.
- **Gigantism (gigantizm):** Çocuklarda hormon etkisiyle kemiklerin aşırı büyümesi.
- **Gout (gut) hastalığı:** Kanda ürik asit düzeyinin yükselmesi, sodyum biurat kristallerinin bağ dokularında ve özellikle küçük eklemlerin, en çok ayak başparmağının metatarso-falangeal eklem çevresinde birikmesi olgusudur.
- **Graphospasm (grafospazm):** Yazı yazmayı önleyen adale spazmıdır.
- **Hallux rigidus (halluks rigidus):** Ayak başparmağı eklemdeki osteoartrit (osteoarthritis; eklem kıkırdağında ve sinovyal zarda dejeneratif değişiklikler, iltihabi nitelik göstermeyen kronik eklem hastalığı).
- **Hallux valgus (halluks valgus):** Ayak başparmağının -diğer parmaklara yanaşmak üzere- dış yana bükük oluşudur. Dışa çarpık ayak başparmağıdır.
- **Hallux varus (halluks varus):** Ayak başparmağının -diğer parmaklardan uzaklaşmak üzere- iç yana bükük oluşudur. İçe çarpık ayak başparmağıdır.
- **Hemarthrosis (hemartroz):** Eklem boşluğunda kan bulunmasıdır.
- **Disc hernia (disk herni):** Bel fitiği.
- **Hiatus hernia (hiatal herni):** Karın boşluğundaki bir organın diyafragmadaki bir açıklık yoluyla göğüs boşluğuna doğru çıkmasıdır.
- **Infective arthritis (infektif artrit):** Eklemlerde görülen enfeksiyon. Eklem iltihabı.

- **Juvenile kyphosis (juvenil kifoz):** Genç ve adolesan yaşlarda görülen vücut duruş bozukluğudur.
- **Kemik ve eklem tüberkülozu:** Tüberküloz basilinin kemikte ve sinovyal zarda yaptığı enfeksiyon.
- **Kyphosis (kifoz):** Arkaya doğru kamburluk.
- **Legg - Calve /perthes' disease (legg-calve/pertes hastalığı):** Genellikle çocuklarda ve gençlerde görülen, femurun üst epifizinin dejenerasyon ve aseptik nekrozu sonucu femur başının düzleşmesi nedeniyle eklem hareketlerinin sınırlı oluşu ve topallama ile belirgin, ağrılı hastalıktır.
- **Leiomyoma (leyomiyom):** Çizgisiz (düz) kas liflerinde gelişen iyi huylu tümördür.
- **Lordosis (lordoz):** Öne doğru kamburluk.
- **Malign endothelioma (malign endotelioma):** Uzun kemiklerin ilik kısmındaki endoteryal dokuda gelişen tümör. Çok kötücüdür.
- **Multiple myeloma (multipl miyelom):** Kemik iliğinin habis tümörüdür.
- **Muscular dystrophy (musküler distrofi):** Kasın hatalı beslenmesidir.
- **Myasthenia gravis (miyasteni gravi):** Musküler sistemin bitkinliğidir.
- **Myoclonia (miokloni):** Belli bir kas veya kas grubunda görülen klonik kasılmalarla belirgin hastalıktır.
- **Myoma (miyom):** Kas dokusundan gelişen iyi huylu tümördür.
- **Myosarcoma (miyosarkom):** Kasın sarkomla karışık tümörüdür.
- **Myositis (miyozit):** Kas iltihabıdır.
- **Osteitis (osteitis/ osteit):** Kemiklerde görülen enfeksiyon. Kemik iltihabıdır.
- **Osteitis deformans/ paget's disease (deforman osteit/paget hastalığı):** Uzun kemiklerin eğilmesine, yassı kemiklerin deforme olmasına yol açan kemik iltihabıdır.
- **Osteoarthritis (osteoarthritis):** Eklemi oluşturan kemik yüzlerinde ve eklem kıkırdağında dejeneratif değişikliklerle belirgin eklemde ağrı, hareket azalması ve şekil bozukluğuna sebep olan eklem hastalığıdır.
- **Osteoclast (osteoklast):** Kemiğin periosteal ve endosteal yüzeylerinde bulunan, kemik rezorpsiyonu ile ilgili çok çekirdekli dev hücrelerden her biridir.
- **Osteoclastoma/giant cell tumor of bone (osteoklastom/ osteoklastoma):** Genellikle genç erişkinlerde femur, radius, tibia gibi uzun kemik uçlarında görülen osteoklastlara benzer çok çekirdekli dev hücrelerden oluşmuş iyi huylu kemik tümörüdür.
- **Osteogenic sarcoma (osteojenik sarkoma):** Kemik hücrelerinden köken alan kötü huylu kemik tümörü. En yaygın görülenidir.

- **Osteoma (osteoma/osteom):** Kemik dokusunda gelişem tümördür.
- **Osteomalacia (osteomalasi):** Kemiklerde kalsiyum ve D vitamini eksikliğine bağlı olarak gelişen yumuşama ile belirgin bir hastalıktır.
- **Osteomyelitis (osteomiyelitis/osteomiyelit):** Kemik iliği iltihabıdır.
- **Osteoporosis (osteoporoz):** Kemik dokusunda (kalsiyum yitimi sonucu) atrofi gelişmesi ile belirgin durum.
- **Osteoporosis (osteoporoz):** Kemik dokusunda kalsiyum azalmasına bağlı olarak yoğunluk azalışı ve küçük boşluklar oluşması ile belirgin durumdur.
- **Osteosclerosis (osteosklerozis):** Yerel kemik kalınlaşmasıdır.
- **Paralysis (paralizi):** Felç, geçici veya sürekli bir zaman için duygunun ve istekli hareketlerin kaybıdır.
- **Patellar chondromalacia (patellar kondromalazi):** Yaşlılarda ve gençlerde görülen patella kemiğinin eklem yüzünde görülen düzensizlik ve yıpranmadır.
- **Periarthritis (periartritis):** Eklem çevresindeki dokuların iltihabı.
- **Periostitis (periostit):** Kemiğin üst tabakasının iltihabıdır.
- **Rhabdomyoma (rabdomiyom):** Çizgili kas liflerinde gelişen iyi huylu tümördür.
- **Rhabdomyosarcoma (rabdomiyosarkom):** Çizgili kas liflerinde gelişen kötü huylu tümördür.
- **Rickets (rikets):** Raşitizm. Bebeklik ve çocukluk dönemlerinde D vitamini eksikliğine bağlı olarak gelişen, kemik dokusunda kalsiyum ve fosfor depolanmasındaki yetersizlik sonucu kemiklerde yumuşama ve şekil bozuklukları ile belirgin durumdur.
- **Scoliosis (skolyoz):** Omurganın yanlara doğru çarpıklığı.
- **Semilunar kırıldak yırtığı:** Zorlamalar sonucu menisküslerde oluşan yırtılmalar.
- **Sequestration (sekestrasyon):** Bir kemik parçasının etrafındaki dokulardan ayrılmasıdır.
- **Sequestrum (sekester):** Etrafındaki dokulardan ayrılan ölü kemik parçasıdır.
- **Spondylitis (spondilitis/ spondilit):** Omur veya omurların iltihabıdır.
- **Spondylosis (spondiloz):** Omurlar arası eklemin – herhangi bir nedenle hareket yeteneğini kaybetmek üzere sertleşmesi, iki omurun birbirine kaynamasıdır.
- **Still's disease/juvenile rheumatoid arthritis (still hastalığı/jüvenil romatoid artrit):** Çocuklarda ve gençlerde görülen genellikle büyük eklemlerde şişme, hassasiyet ve ağrı ile belirgin, kusurlu kemik gelişimi ve şekil bozukluklarına uzanan romatoid artritir.

- **Subluxation (sublüksasyon) :** Yarı çıkık.
- **Supraspinatus syndrome (supraspinatus sendromu):** Supraspinatus tendonunun incinmesi ve kol hareketlerinin ağırlı olmasıdır.
- **Synovioma (sinovioma/sinovyom) :** Sinovyal zarda gelişen tümör. Benign (iyicil) ve malign (kötücül) olmak üzere ikiye ayrılır.
- **Synovitis (sinovitis/sinovit):** Sinovya zarının iltihabıdır.
- **Tuberculous spondylitis/ pott's disease (tüberküloz spondilit/pott hastalığı):** Omur/omurga tüberkülozudur. Vücudun bir yerindeki tüberküloz basilinin sebep olduğu, omurların ve omurlar arası disklerin harabiyeti ile belirgin genellikle çocuklarda görülen hastalıktır.
- **Talipes (talips/talipes):** Ayağın herhangi bir yönde bükülme göstermesiyle belirgin doğuştan şekil bozukluğu, yumru ayak.
- **Talipes calcaneus/pes calcaneus (talips kalkaneus/pes calcaneus):** Ayak yukarı doğru kalkıktır.
- **Talipes cavus/pes cavus (talipes kavus/pes kavus):** Yay biçimi ayak.
- **Talipes equinus/ pes equinus (talips equinus/pes equinus):** Ayak aşağı doğru sarkıktır.
- **Talipes planus/ pes planus (talips planus/ pes planus):** Düztabanlık.
- **Talipes valgus/ pes valgus (talips valgu/pes valgus):** Ayak dışa doğru dönüktür.
- **Talipes varus/pes varus (talips varus/pes varus):** Ayak içe doğru dönüktür.
- **Tendinitis (tendinitis):** Tendon iltihabıdır.
- **Tendovaginitis (tendovaginitis):** Tendon kılıflarında iltihaplanmaya bağlı kalınlaşma.
- **Tenosynovitis/tendosynovitis (tenosinovit/tendosinovit):** Kiriş kılıfının iltihabıdır.
- **Torticollis (tortikolis):** Eğri boyun. M. sternocleidomastoideus kasına gelen sinirlerin felç olması sonucu yüzün yukarıya ve karşıya bakmasıdır.
- **Congenital torticollis (konjenital tortikolis):** Sternokleidomastoid kasında doğum travmasına bağlı olarak hematoma, sonra da fibrozis oluşumunun sorumlu olduğu olgu. Büyüme evresinde kas kısa kalır, baş bir tarafa doğru yatar ve yüzde asimetri ortaya çıkar.

1.5. Hareket Sisteminde Ameliyatlara İlişkin Terimler

- **Amputation (amputasyon):** Ekstremitelerin bir düzeyden kesilmesidir.
- **Ankylosis (ankiloz):** Eklem kendiliğinden hareketsiz duruma gelmesidir.

- **Arthroclasia (artroklazi):** Bir eklemdede hareketin sağlanması için ankilozun kırılmasıdır.
- **Arthrodesis (artrodez):** Cerrahi girişimle eklemde hareketsiz duruma getirilmesidir.
- **Arthrolysis (artroliz/ artrolizi):** Cerrahi girişimle eklem içi yapışıklıkların çözülerek eklemde yeniden hareket kazandırılmasıdır.
- **Arthroplasty (artroplasti):** Eklemde plastik ameliyatıdır. Bir hastalık nedeniyle hareketlerin ağrılı ve kısıtlamış ya da bütünüyle ortadan kalkmış bir eylemin yeniden hareket kazanması için yapılan cerrahi girişimdir.
- **Arthrorisis (artroriz):** Cerrahi girişimle eklemde hareket açısının küçültülmesidir.
- **Arthroscopy (artroskopi):** Eklem içini incelemek için yapılan girişim.
- **Arthrotomy (artrotomi):** Eklemde cerrahi yolla açılmasıdır.
- **Bone graft/bone grafting / (kemik grefti/ kemik grefi):** Kemideğin bir yerden alınıp vücudun başka bir yerinde kullanılmasıdır.
- **Bunionectomy (bünyonektomi):** Ayak başparmağındaki şişkinliğin alınmasıdır.
- **Cap arthroplasty (kap artroplastisi):** Oynak kısmın çıkartılarak yerine metal protezin konmasıdır.
- **Chondrectomy (kondrektomi):** Kıkırdağın ameliyatla alınmasıdır.
- **Chondroplasty (kondroplasti):** Kıkırdağın plastik ameliyatıdır.
- **Epiphyseal arrest (epifizeyel arest):** Epifizezin neden olduğu büyümeyle durdurma.
- **Epiphyseodesis (epifizeyodez):** Ayrılmış kemik epifizezini, diyafize tespit etmek için yapılan ameliyattır.
- **Myoplasty (miyoplasti):** Kas plastik ameliyatıdır.
- **Myorrhaphy (miyorafi):** Kasın dikilmesidir.
- **Myotaxis (miyotaz):** Kasın gerilmesidir.
- **Osteotomy (osteotomi):** Kemideğin kesilip çıkarılmasıdır.
- **Osteocentesis (osteosentez):** Kırık kemiklerin metal kullanarak birleştirilmesi ve kemik bütünlüğünün yeniden sağlanmasıdır.
- **Osteoclasia (osteoklaz):** Kemideğin cerrahi yolla kırılmasıdır.
- **Osteoplasty (osteoplasti):** Kemideğin plastik ameliyatıdır.
- **Osteotomy (osteotomi):** Cerrahi girişimle kemik kesilmesidir.
- **Reduction of fracture (fraktür redüksiyonu):** Kırık kemideğin normal duruma getirilmesidir.

- **Resection arthroplasty (rezeksiyon artroplastisi):** Eklem içine metalik bir yüksük yerleştirilmesidir.
- **Sequestrectomy (sekestrektomi):** Ölü kemiğin cerrahi yolla çıkarılmasıdır.
- **Synovectomy (sinovektomi):** Eklem kapsülündeki sinoviyal zarın alınmasıdır.
- **Tendon transasyonu:** İşlevlerini yitirmiş kas gruplarına, işlev gören kas tendonlarının dikilmesidir.
- **Tenodesis (tenodez):** Tendonun yeni bir bölgeye veya kemiğe implante (tutundurulması) edilmesidir.
- **Tenolysis (tenoliz):** Tendon yapışıklıklarının cerrahi yolla giderilmesidir.
- **Tenoplasty (tenoplasti):** Tendon plastik ameliyatıdır.
- **Tenorrhaphy (tenorafı):** Kesik tendonun dikilmesidir.
- **Tenosynovectomy (tenosinovektomi):** Tendon ve zarın cerrahi yolla alınmasıdır.
- **Tenotomy (tenotomi):** Cerrahi girişimle tendon kesilmesidir.

1.6. Hareket Sisteminde Semptomlara İlişkin Terimler

- **Arthralgia/ arthrodynia (artralji/ artrodini):** Eklem ağrısı.
- **Callus (kal):** Kırılan kemiklerin kırık taraflarında meydana gelen ve kemik dokusuna dönüşen madde.
- **Contracture (kontraktür):** Kasın devamlı kasılma hâlinde olmasıdır.
- **Crepitation (krepitasyon):** Kırık kemiğin uçlarının birbirine sürtünmesinden çıkan sestir.
- **Decalcification (dekalsifikasyon):** Kemikte kalsiyum kaybıdır.
- **Dislocation (dislokasyon):** Çıkkık. Ekleme katılan kemiklerdeki eklem yüzlerinin konumlarının değişmesi.
- **Fracture (fraktur):** Kırık. Bir kemiğin kırılarak bütünlüğünün bozulması olgusu.
- **Graphospasmi (grafospazm):** Yazı yazmayı önleyen kas spazmıdır.
- **Hemarthrosis (hemartroz):** Eklem boşluğunda kanama, kan toplanmasıdır.
- **Hematoma (hematom):** Damarlarda görülen lezyonlar sonucu bir bölgede kan birikmesidir.
- **Kas atrofisi:** Kas kitlesinin küçülmesidir.
- **Kas spazmı:** Kasın normal dışı kasılmasıdır.
- **Lumbago (lumbago):** Sırtın lumbar bölgesinde duyulan ağrı.

- **Metatarsalgia (metatarsalji):** Ayak tarağında hissedilen ağrı.
- **Myalgia (miyalji):** Kas ağrısı.
- **Ostalgia/osteodynia (ostalji/ osteodini):** Kemik ağrısı.
- **Rigor (rigor):** Kasların sert olmasıdır.
- **Siyatalji:** N. ischiadicusun (siyatik sinir), inerve ettiği alanda duyulan ağrı. Bacağa yayılan ağrı.
- **Subluxation (sublüksasyon):** Eklem yüzlerinin birbirinden kısmen uzaklaşması. Tam olmayan çıkıktır.

1.7. Tanı Yöntemleri

- **Bilgisayarlı tomografi (BT):** Seri kesitlerle röntgen (X) ışınları kullanılarak yapılan radyolojik görüntüleme yöntemidir.
- **EEG (elektroensefalografi):** Beynin elektriksel faaliyetini özel cihazla ölçme yöntemidir.
- **Electromyography (elektromiyografi):** Elektrotlardan yararlanılarak kasların elektriksel potansiyelinin ölçülmesidir.
- **Elektrokonvulsif terapi (EKT):** Özellikle ağır depresyonlarda olmak üzere kimi psikiyatrik rahatsızlıklarda hastaların beyinlerinde suni elektrik deşarjları oluşturularak ortaya çıkarılan konvulsiyon nöbeti yoluyla yapılan tedavidir.
- **Lomber ponksiyon:** Lomber vertebralar arasından subaraknoid aralığa girilerek sıvı alınması veya radyoopak madde verilmesidir.
- **Magnetik rezonans (MR):** Magnetik dalgaları kullanarak seri kesitler hâlinde yapılan radyolojik görüntüleme yöntemidir.
- **Myelography (miyelografi):** Bel bölgeden subaraknoid aralığı kontrast madde verilerek çekilen radyografidir.

UYGULAMA FAALİYETİ

Hareket sistemine ilişkin terimleri **doğru** olarak telaffuz edip yazınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
<p>➤ Hareket sistemine ilişkin anatomik terimleri doğru telaffuz ediniz.</p>	<ul style="list-style-type: none">➤ Tıbbi terimlerin mesleğinizdeki önemini düşünerek terimleri doğru telaffuz etmeye özen gösteriniz.➤ Tıbbi terimlerin yazılışları ve telaffuzları arasındaki farklılıklara dikkat ediniz.➤ Tıbbi terimleri sesli olarak telaffuz edip öğrenene kadar tekrar ediniz.➤ Telaffuzlarınızı bilgisayar, kasetçalar vb. cihazları kullanarak kaydediniz.➤ Kaydettiğiniz telaffuzlarınızı dinleyiniz.➤ Arkadaşlarınız ile doğru telaffuz, doğru anlam oyunu oynayınız.➤ Bir arkadaşınız tıbbi terimin Türkçe karşılığını söylediğinde diğeri de telaffuz etsin.➤ Tıbbi terimi bir arkadaşınız telaffuz ettiğinde diğeri de Türkçe karşılığını söylesin.➤ Zorlandığınız tıbbi terim telaffuzlarında öğretmeninizden yardım alınız.
<p>➤ Hareket sistemine ilişkin anatomik terimleri doğru yazınız.</p>	<ul style="list-style-type: none">➤ Tek bir harften bile tıbbi terimin anlamının değiştiğini unutmayınız.➤ Mesleğe atıldığınızda yaptığınız her yazım hatasının size daha fazla iş olarak geri döneceğini unutmayınız.➤ Yaptığınız yazım yanlışından dolayı hastaların mağdur olacağını unutmayınız.➤ Tıbbi terimleri yazarken ayrıntılara dikkat ediniz.➤ Zorlandığınız noktalarda öğretmeninizden yardım alınız.
<p>➤ Hareket sistemine ilişkin tanısal terimleri doğru telaffuz ediniz.</p>	<ul style="list-style-type: none">➤ Tıbbi terimleri düzgün telaffuz ediniz.➤ Birinci işlem basamağındaki önerileri dikkate alınız.

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Hareket sistemine ilişkin tanısal terimleri doğru yazınız. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tıbbi terimleri yazarken ayrıntılara dikkat ediniz. ➤ İkinci işlem basamağındaki önerileri dikkate alınız.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Hareket sisteminde ameliyatlara ilişkin terimlerini doğru telaffuz ediniz. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tıbbi terimleri düzgün telaffuz ediniz. ➤ Birinci işlem basamağındaki önerileri dikkate alınız.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Hareket sisteminde ameliyatlara ilişkin terimlerini doğru yazınız. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tıbbi terimleri yazarken ayrıntılara dikkat ediniz. ➤ İkinci işlem basamağındaki önerileri dikkate alınız.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Hareket sisteminde semptomlara ilişkin terimleri doğru telaffuz ediniz. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tıbbi terimleri düzgün telaffuz ediniz. ➤ Birinci işlem basamağındaki önerileri dikkate alınız.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Hareket sisteminde semptomlara ilişkin terimleri doğru yazınız. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tıbbi terimleri yazarken ayrıntılara dikkat ediniz. ➤ İkinci işlem basamağındaki önerileri dikkate alınız.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tanı yöntemlerine ilişkin terimleri doğru telaffuz ediniz. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tıbbi terimleri düzgün telaffuz ediniz. ➤ Birinci işlem basamağındaki önerileri dikkate alınız.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tanı yöntemlerine ilişkin terimleri doğru yazınız. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tıbbi terimleri yazarken ayrıntılara dikkat ediniz. ➤ İkinci işlem basamağındaki önerileri dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri **Evet** ve **Hayır** kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Hareket sistemine ilişkin anatomik terimleri doğru telaffuz edebildiniz mi?		
2. Hareket sistemine ilişkin anatomik terimleri doğru doğru yazabildiniz mi?		
3. Hareket sistemine ilişkin tanısal terimleri doğru telaffuz edebildiniz mi?		
4. Hareket sistemine ilişkin tanısal terimleri doğru yazabildiniz mi?		
5. Hareket sisteminde ameliyatlara ilişkin terimlerini doğru telaffuz edebildiniz mi?		
6. Hareket sisteminde ameliyatlara ilişkin terimlerini doğru yazabildiniz mi?		
7. Hareket sisteminde semptomlara ilişkin terimleri doğru telaffuz edebildiniz mi?		
8. Hareket sisteminde semptomlara ilişkin terimleri doğru yazabildiniz mi?		
9. Tanı yöntemlerine ilişkin terimleri doğru telaffuz edebildiniz mi?		
10. Tanı yöntemlerine ilişkin terimleri doğru yazabildiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda "Hayır" şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız "Evet" ise "Ölçme ve Değerlendirme"ye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyunuz ve doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. Uzunluğu, genişliği ve kalınlığı birbirine eşit olan kemik, aşağıdaki tıbbi terimlerden hangisidir?
A) Os irregulare
B) Os longum
C) Os planum
D) Os breve
E) Os sesamoid/ea
2. Aşağıdakilerden hangisi diaphysis (diyafiz) tıbbi teriminin açıklamasıdır?
A) Kemik içindeki boşluklarda yüzeyi örten bağ dokudan zardır.
B) Uzun kemiklerde gövdenin dışındaki iki uç kısmıdır.
C) Uzun kemiklerde iki uca kemiğin eklemeye katılan yüzüdür.
D) Kemiklerin dış yüzlerini sıkıca saran ve sıkı bağ dokudan yapılmış zardır.
E) Uzun kemiklerde gövde kısmıdır.
3. Aşağıdaki tıbbi terimlerden hangisi, kafa kemiklerinden değildir?
A) Os occipitale (os oksipital)
B) Os sacrum (os sakrum)
C) Os parietale (os paryetal)
D) Os temporale (os temporal)
E) Os sphenoidale (os sfenoid)
4. Aşağıdaki tıbbi terimlerden hangisinin okunuşu/telaffuzu yanlıştır?
A) Os clavicula (os klavikula)
B) Os radius (radius)
C) Ossa antebrachium (antebrakhiyum)
D) Os humerus (humerus)
E) Os ulna (ulna)
5. Topuk kemiği (kalkaneus)nin tıbbi terimi aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak yazılmıştır?
A) Kalceneus
B) Kalkaneus
C) Calcaneu
D) Calcaeus
E) Calcaneus

6. Düztabanlık aşağıdakilerden hangisidir?
A) Talipes cavus/pes cavus(talipes kavus/pes kavus)
B) Talipes ekinus/pes ekinus (talips ekinus/pes ekinus)
C) Talipes planus/pes planus (talips planus/ pes planus)
D) Talipes valgus/pes valgus (talips valgu/pes valgus)
E) Talipes varus/pes varus (talips varus/pes varus)
7. Aşağıdakilerden hangisi scoliosis (skolyoz) tıbbi teriminin açıklamasıdır?
A) Omur veya omurların iltihabıdır.
B) Omurganın yanlara doğru çarpıklığıdır.
C) Zorlamalar sonucu menisküslerde oluşan yırtılmalarıdır.
D) İki omurun birbirine kaynamasıdır.
E) Yumru ayaktır.
8. Kemikğin bir yerden alınıp vücudun başka bir yerinde kullanılması ameliyatı/işlemi aşağıdakilerden hangisidir?
A) Bone graft/bone grafting / (kemik grefti/kemik grefi)
B) Arthroplasty (artroplasti)
C) Cap arthroplasty (kap artroplastisi)
D) Epiphysial arrest (epifizyel arest)
E) Osteocentesis (osteosentez)
9. Kıkırdaklaşma aşağıdaki tıbbi terimlerden hangisidir?
A) Dislocation
B) Fracture
C) Lumbago
D) Chondrification
E) Rigor
10. Omuz eklemine ön, dış ve arkadan saran kalın, üçgen şeklindeki kas aşağıdakilerden hangisidir?
A) M. Deltoideus (m. deltoid)
B) M. brachialis (m. brakiyalis)
C) M. biceps brachi (m. biceps brakii)
D) M. brachioradialis (m. brakioradialis)
E) M. triceps brachii (m. triseps brakii)

Aşağıdaki tıbbi terimleri, Türkçe karşılıkları ile eşleştiriniz.

1. Amputation	Baldır üç başlı kası
2. Arthritis	Eklemin iltihabı
3. Costa	Ekstremitelerin bir düzeyden kesilmesi
4. Diaphysis	Göğüs kemiği
5. Musculus	Kaburga
6. Ossification	Kas
7. Rickets	Kemikleşme
8. Sternum	Raşitizm
9. M.trapezius	Uzun kemiklerin gövde kısmı
10. M. triceps sura	Yamuk kas

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Ortopedik protez ortez teknisyenliğinde kullanılan terimlerin genel yapısını inceleme becerisini kazanabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Ortopedik anatomik terimler üzerine araştırma yaparak arkadaşlarınızla tartışınız.
- İnternet, kitap, dergi, anatomi atlası vb. yayınlardan ortopedik protez ortez teknisyenliğinde kullanılan terimler ile ilgili bilgiler toplayarak bunları rapor hâline getiriniz.
- Ortopedik protez ortez teknisyenliğinde kullanılan terimlere ait resimler bularak sınıfınızda arkadaşlarınız ile birlikte resimlerin üzerine bildiğiniz terimleri yazınız.
- Ortopedik protez ortez teknisyenliğinde kullanılan terimlere ait resimler üzerine yazdığınız terimleri arkadaşlarınız ile telaffuz ediniz.
- Çevrenizde bulunan sağlık kuruluşu ve işletmelerdeki ortopedik protez ortez teknisyenlerine, ortopedik protez ortez teknisyenliğinde kullanılan terimler ile ilgili tıbbi terimlerin neler olduğunu ve kullanabilmenin iş hayatına etkilerini sorarak edindiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.

2. ORTOPEDİK PROTEZ ORTEZ TEKNİSYENLİĞİNDE KULLANILAN TERİMLER

2.1. Ortopedik Anatomi Terimleri

- **Abduksiyon:** Gövde ve eklemlerde vücut orta hattından uzaklaşarak yanlara doğru yapılan hareket, Vücut orta çizgisinden uzaklaştırma
- **Açık kırık:** Kırılan kemiğin etrafındaki deri veya mukozanın kırığın dış ortamla temasına yol açacak şekilde yaralanmış , kesilmiş, yırtılmış yada hasarlanmış olması.
- **Açık redüksiyon:** Kırılmış bir kemik yada çıkmış bir eklem cerrahi olarak orijinal durumuna getirilmesi.
- **Adduksiyon:** Abduksiyonun tam tersi yani gövde ve eklemlerde vücut orta hattına doğru yanlardan merkeze doğru yapılan hareket, Vücut orta çizgisine yaklaştırma

- **Abse:** Çevre dokulardan kese tarzında doku ile sınırlı, içi cerahat ile dolu oluşum.
- **Akne:** Yüz, omuzlar, sırt ve göğüsteki yağ bezleriyle ilgili kronik bir deri hastalığıdır.
- **Aksis:** İkinci servikal vertebra.
- **Akut:** Hızla geçip giden, kısa seyir izleyen.
- **Amelia:** Doğuştan bir veya birkaç ekstremitte yokluğu.
- **Anamnez:** Hastanın mevcut ya da geçmiş hastalıkları hakkında, kendisinden ya da bir yakınından alınan bilgi.
- **Anemi:** Kansızlık, alyuvarların sayı olarak az olması. Alyuvarların içinde bulunan hemoglobin maddesinin azlığı.
- **Analjezik:** Ağrı kesici.
- **Antienflamatuvar:** İltihabi reaksiyonu önleyen madde, ilaç.
- **Antiseptik:** Antibiyotik ve dezenfektan gibi değişik adlarla anılan "mikrop" öldürücüler.
- **Anatomi:** Canlı organizmaların şekil ve yapı (strüktür) bilimi.
- **Anestezi:** Hiç bir şey hissetmemek, ameliyatlar sırasında ağrıyı ortadan kaldıran tıbbi müdahale.
- **Ankiloz:** Eklemi oluşturan kemiklerin kendiliğinden birbirine kaynaması.
- **Ankilozan spondilit:** Omurganın eklemlerinde ankiloz olarak, hareket kısıtlılıklarına yol açan ilerleyici tipte seronegatif spondiloartropati.
- **Antagonist:** Karşı etki gösteren.
- **Anterior:** Öne doğru; önde. Ön taraf.
- **Amputasyon:** Ekstremitenin veya vücut parçasının ya da uç organın kesilerek çıkartılmasıdır. Bir uzvun korunması için onun uç kısmındaki kemik seviyesinden, vücut için yaşamsal açıdan zararlı hastalıklı kısmın kesilerek çıkartılması.
- **Apeks:** Uç, tepe, zirve.
- **Apofiz:** Kas kirişleri ve bağların yapıştığı kemik çıkıntı ve büyüme merkezleri.
- **Apopleksi:** Felç, inme.
- **Apse:** Dokuda iltihap toplanması.
- **Ark desteği:** Ayak üzerinde vücut ağırlığının dağıtımını ayarlayan, baskıyı azaltan veya deforme ayakların kontrolünü sağlayan ayak ortezi.
- **Arter:** Atardamar.
- **Artrit:** Eklem içerisinde ve civar dokularda oluşan inflamatuvar durum.

- **Artritis:** Eklem iltihabı.
- **Artrodes:** Eklemi oluşturan kemiklerin ameliyat ile birbirine kaynamasının sağlanması işlemine verilen ad.
- **Artropati:** Eklem hastalığı.
- **Artikülasyon:** Eklem.
- **Artroplasti:** Eklemi iş göreceğ şekilde cerrahi yolla yeniden şekillendirilmesi veya oluşturulması.
- **Artrozis:** Eklem hareketlerinin cerrahi olarak sınırlandırılması.
- **Artroskopi:** Fiberoptik sistemle eklem içerisine giriş noktaları oluşturularak bakılıp incelenmesi ve cerrahi işlem yapılmasına da imkan veren teknik.(Ekleme uygulanan endoskopi)
- **Artrotomi:** Eklem boşluğunun cerrahi yolla açılması.
- **Artroz:** Eklem deformasyonu ve dejenerasyonu.
- **Asetabulum:** Kalça eklemde küresel biçimdeki Femur başının eklem yaptığı ve yuvalandığı karşı kemik çukurunu oluşturan Pelvise ait kemik parçası.
- **Aşil tendonu:** Musculus Triceps surae nin (Baldır kası) Kalkaneusa (Topuğa) yapışan tendonu (Kirişi). Bu tendon vücudun en kalın tendonu olup, kas kasıldığında dize kısmen fleksiyon ve ayak bileği ve topuğa plantar fleksiyon hareketi yaptırır.
- **Aşiloplasti:** Genellikle Aşil tendonu kontraktürlerinde (Kısalık ve gerginlik) tendonun z-plasti ile uzatılarak tekrar birbirine dikilmesi ameliyatıdır.
- **Atlas:** Birinci servikal vertebra.
- **Atel:** Alçıdan veya plastik maddelerden yapılan ekstremitenin belirli bir bölümüne uygulanan çevresini tamamen sarmayıp yaklaşık yarısı kadar kısmını içine alıp tespit yada istirahatini sağlayan malzeme.
- **Asetabulum:** Uyluk kemiği başının, kalça kemiği ile eklem yaptığı çukurluk.
- **Aşil tendonu:** Baldır arka kısmındaki kas grubunun, topuk kemiğine birleşmesini ve ayağın aşağı yukarı hareketini sağlayan kiriş.
- **Atrofi:** Kas dümuru.
- **Bandaj:** Sargı bezi yada elastik sargı bezleri ile ekstremitelerin sargılanması, Spor yaralanmaları, güdük bandajı gibi durumlarda kullanılan elastik kumaş parçasıdır.
- **Benign:** İyi huylu demektir.
- **Benign Tümör:** İyi huylu tümör.
- **Batın:** Gövdenin, göğüs ve pelvis bölgeleri arasındaki kısmıdır.
- **Biaxial (biaksiyal):** İki eksenli.

- **Bikonkav:** Her iki yüzeyinde konkav, içbükey veya oyuk olan.
- **Bilateral:** Her iki tarafta olan veya her iki tarafı ilgilendiren.
- **Bilgisayarlı tomografi:** Vücudun bir bölümüne X ışınları verilerek milimetrik kesitler halinde doku organ ya da sistemlerin bilgisayar aracılığıyla topografik olarak incelenmesi olanağını veren Radyodiagnostik yöntem.
- **Biopsi:** Makroskopik ve Mikroskopik inceleme için bir dokudan parça alınması.
- **Biyoloji:** Canlılar bilimi.
- **Biyomekanik:** Biyoloji yapılarıdaki mekanik işlemlerin öğretisi.
- **Brachial (braşiyal):** Kola ait.
- **Brakiyalji:** Kol ağrısı.
- **Cerrahi:** Tıbbın en eski dallarından biridir. İlaçla ya da başka tedavi yöntemleriyle iyileştirilemeyen hastalıkların, yaralanmaların, vücuttaki yapı bozukluklarının ameliyatla onarılmasına ya da hastalıklı organın kesilip çıkarılarak iyileştirilmesine dayanır.
- **Calcaneus:** Talus kemiğinin altında yer alan topuk kemiği.
- **Cilt traksiyonu:** Ekstremitenin uç kısımlarında cilt üzerine flaster ve bandajlama yapılarak bağlanan bir aparata ağırlık asılarak, kırık bir kemiğe ya da çıkığa pozisyonunu düzeltmek amacıyla uygulanan traksiyon.
- **Clavicula:** Köprücük kemiği.
- **Capitulum (kapitulum):** Kemik başı.
- **Chondro (kondro) :** Kıkırdak.
- **Cuboideum (küboid):** Küp şeklinde kemik.
- **Cuneiformia:** Ayak bileği kemiklerinden kama şeklinde kemik, kuneiform kemik.
- **Collum (kollum):** Boyun.
- **Corpus (korpus):** Organ veya oluşumun ana parçası, gövdesi.
- **Coxa (koksa):** Kalça kemiği.
- **Crus (krus):** Diz ile ayak bileği arasındaki kısım.
- **Cutis (kutis) :** Deri
- **Çıkkık:** Eklemi oluşturan kemikler arasındaki anatomik ilişkinin ve pozisyonun bozulması (Dislokasyon-Luksasyon).
- **Deformite:** Deformasyon, şekil bozukluğu.
- **Digititus:** Parmak.
- **Digitus:** Parmaklar

- **Delayed union:** Kırılan kemiğin kaynamasında gecikme, kaynamasında yavaş ilerleme veya geç kaynama.
- **Dejenerasyon:** Dokuların normal yapılarının bozulup normal fonksiyonlarını yapamayacak hâle gelmeleri. Dinamik hareketli durumdaki kuvvetlerin öğretisi.
- **Dezartikülasyon:** Amputasyonun eklem hattından yapılması.
- **Dislokasyon:** Yerinden çıkma
- **Disk:** Vertebralar arasında ön tarafta bulunup, bir nevi eklem vazifesi gören, aynı zamanda yük taşımaya ve gelen şokları emici vasfa sahip fibrokartilaj (Bağ dokusu-Kıkırdak menşeli) yapıdaki yastıkçık
- **Distal:** Gövdeye yapışma noktasından (merkezden) uca doğru (ekstremiteler ile ilgili)
- **Distorsiyon:** Burkulma
- **Distraksiyon:** Aşırı veya daha zorlamalı traksiyon olması veya uygulanması.
- **Displazi:** Kalçanın (organın) hatalı gelişimi.
- **Diyagnoz:** Bulgu
- **Dorsal:** Sırt bölgesi. Özel anlamıyla Torakal bölgeyi anlatır. Genel anlamıyla herhangi bir uzvun arka kısmı kastedilir. Örneğin ayak dorsali (Ayağın üst ve bize bakan yüzeyi), el bileği ve el dorsali (Elin öpülen kısmı) vb.
- **Effektif:** Etkili, tesirli.
- **Effüzyon:** Vücut boşluklarında veya doku içinde sıvı birikmesi.
 - **Plevral effüzyon:** İki plevra yaprağı arasında sıvı birikmesidir.
- **Ekstremiteler:** Kollar ve bacaklar.
- **Ekzema:** Deride kızarıklık, şişme, veziküller, kaşıntı gibi belirtilerle görülen daha çok psikosomatik nedenli cilt rahatsızlığı. Akut ve kronik diye ayrıldığı gibi yaş ve kuru ekzema cinsleri de vardır.
- **Endoprotez:** Ameliyatla hastalıklı eklemlerin değiştirilmesinde vücut içerisinde kullanılan sabit protez
- **Enfeksiyon:** Vücut doku yada organlarında vücuda zararlı Mikrobiyolojik (Bakteri-Virus-Mantar vd) etkenlerce oluşturulan parazitik hastalık.
- **Eksizyon:** Cerrahi olarak bir parçanın bütünüyle vücut içerisinden çıkartılması.
- **Eksternal fiksator:** Kemik içerisine yerleştirilen tel veya çivilerin dışarıda bırakılan uç kısımlarına bağlantı elemanları ile bağlanan ve dıştan kemiğin yada eklem tespitini sağlayan cihaz
- **Epifiz:** Uzun kemiklerin eklemler tarafındaki uç kısımları; Fisis (Büyüme Plağı) ile birlikte uzunlamasına büyümeyi sağlar.
- **Ergot:** Calcaneus mahmuz topuk.

- **Etiyoloji** Hastalıkların gelişmesine neden olan etkenler
- **Eversion (eversiyon):** Ayağın tamamen dışa dönmüş olması.
- **Extension (ekstansiyon):** Gerilme.
- **Femur:** Uyluk kemiği.
- **Fizyoloji:** Organ işlevleri ile ilgili.
- **Fibula** Baldır kemiği (bacağın dış tarafındaki kamış kemik)
- **Fiksasyon:** Kırılmış yada Osteotomi ile kesilmiş bir kemiğin anatomik bütünlüğünün sağlanması ve kaynaması için cerrahi olarak çeşitli cihazlarla yapılan tespit işlemi, dış tespit cihazlar kullanılırsa eksternal fiksasyon, iç tespit cihazları kullanılırsa internal fiksasyon denilir.
- **Fleksiyon:** Bükülme.
- **Fornix (forniks):** Kavis, kubbe.
- **Fraktur:** Kemik kırığı.
- **Frontal** düzlem, ön yüz, frontal kemiğin (Alın kemiği) ön yüzünden geçen ve buna paralel düzlemler.
- **Fusion (füzyon)** Operasyonla birleştirme, omurga ameliyatlarında omurlar arasında yapılan artrodez işlem
- **Genu Diz**
- **Genu valgum:** Diz eklemindeki valgus deformitesi, “X” biçiminde eğri bacak (bacakların yan yana dururken içe eğrilik nedeniyle “X” şeklinde görünmesi hali),
- **Genu varum:** Diz eklemindeki varus deformitesi, “O” biçimde eğri bacak (bacakların yan yana dururken dışa eğrilik nedeniyle “O” şeklinde görünmesi hali)
- **Gonartroz:** Diz eklemine dejeneratif artrozu.
- **Greft:** Vücutta bir dokunun eksikliğini gidermek amacıyla yama şeklinde bu dokunun aynısı veya benzerinin kullanıldığı malzemeler. (Cilt grefti, Kemik grefti, Sinir grefti vb)
- **Goniometre** Açı ölçer; iletke
- **Habitüel çıkık:** Travmatik bir çıkığın genellikle yetersiz tesbiti ve iyileşmesi sonucunda bu eklemde daha sonraki dönemde kolayca veya spontan olarak defalarca çıkması
- **Haglund hastalığı** Aşıl kirişinde mahmuz
- **Hallux** Ayak başparmağı
- **Hallux rigidus** Sert başparmak

- **Hallux valgus:** Futbolcu kusuru (başparmak dışa dönük), ayak baş parmağının 1.metatars-proksimal falanks eklem açısının artarak bozulması ve baş parmağın dışa dönüklüğü ile karakterize deformite.
- **Halluks rigidus:** Ayak başparmağının 1.metatars-proksimal falanks ekleminin artrozuna verilen isim.
- **Hemipleji:** Vücudun sağ ya da sol yanında felç durumu
- **Hernia (herni):** Fıtık
- **Hipoestezi:** Duyuda azalma, uyuşukluk hissetme
- **Histoloji:** Hücre ve doku bilimi
- **Horizontal veya transvers düzlem:** Üzerinde durduğunuz yüzeye paralel düzlem
- **Humerus:** Üst kol (pazu) kemiği
- **Hyperextension:** Aşırı gerilme (hiperekstansiyon)
- **Hyperflexion:** Aşırı bükülme (hiperfleksiyon)
- **İdiyopatik:** Nedeni tam olarak bilinmeyen (idiyopatik skolyoz gibi).
- **İmplant:** Ortopedi ve Travmatolojide kullanılan ve vücut içerisine kemik ve eklemler düzeyinde yerleştirilmiş ayrıca vücut içerisinde erimeden kalabilen ve vücut dokularıyla uyumluluk gösteren her türlü malzeme.
- **İmplant yetmezliği:** Vücut içerisine konulan implantın (İyileşmenin muhtemelen olmamasıyla birlikte) kırılması, gevşemesi, şekil ya da pozisyonunu kaybetmesi.
- **İnferior:** Daha alt konumda.
- **İnflamasyon:** İltihabi durum, yangı. Yaralanma, enfeksiyon, allerji, ilaç reaksiyonu ve daha pekçok sebep sonucu ortaya çıkabilen vücudun belirli bir bölgesinde savunma amaçlı oluşan kanlanmada artış, sıcaklık , kızamıklık, ağrı ve şişlik görülebilen durum.
- **İnoperabil:** Cerrahi olarak müdahale edilemeyecek durumda olan.
- **İnferior:** En alt; Alt taraf
- **İnstabilite:** Aniden pozisyonunu değiştirebilme potansiyeline sahip tehlikeli durum.
- **İnternal fiksasyon:** Kemiğin veya bazen de eklem istenilen düzgün pozisyonda kaynamasını sağlayıcı ve tamamen kemik üzerinde ve vücut içerisinde kalan araçlarla uygulanan içten tespit yöntemi
- **İnversiyon:** Ayağın kombine şeklinde içe dönmesi
- **Kallus:** Kaynayan kemik dokusu.
- **Kapalı redüksiyon:** Kırılmış bir kemik yada çıkmış bir eklem açılmadan traksiyon, manüplasyon vb kapalı yöntemlerle orijinal durumuna getirilmesi.

- **Karpal tünel sendromu:** El bileğinin avuç içi tarafında Median sinirin sıkışması sonucu ortaya çıkan klinik durum.
- **Kompresyon:** Sıkışma veya sıkıştırma
- **Kompresyon fraktürü:** Basınç sonucu kırık
- **Kontraksiyon:** Kasların kasılması
- **Kontraktür:** Patolojik eklem (hareket kısıtlılığı)
- **Kronik:** Mzmin yavaş seyreden ve uzun süre devam eden, mzminleşmiş durum
- **Kuadrupleji:** Her iki kol ve bacakta felç durumu.
- **Kubital tunel sendromu:** Ulnar sinirin dirsek medialinde bulunan kubital (ulnar oluk) içinden geçerken basıya uğraması sonucu ortaya çıkan bir hastalık
- **Kubitus valgus:** Dirsek eklemindeki valgus deformitesi.
- **Kubitus varus:** Dirsek eklemindeki varus deformitesi
- **Labil:** Kararsız, abuk değişen, gevşek
- **Lateral:** Yana dönük
- **Lezyon:** Hastalıklarda veya incinmelerde doku ya da organda değişikliğin olduğu bölge Genel anlamda henüz tam olarak niteliği tespit edilmemiş bozukluk.
- **Ligamentler bağlar:** bağ görevindeki şerit oluşumlar Vücudun muhtelif eklemlerinde, organlarında bulunan bağlara verilen isimdir
- **Longitudinal:** Uzunlamasına
- **Lomber:** Bele ait
- **Lumbal:** Bel ile ilgili; bele ait
- **Lumbalji:** Bel ağrısı.
- **Lumbo-siyatalji:** Bel ağrısıyla birlikte Siyatik sinir trasesi boyunca bacağa yayılan ağrı.
- **Lumbosakral:** Bel ve sakrum bölgesine ait
- **Lksasyon:** Eklem çıkması; ıkık
- **Makro:** Büyük.
- **Male:** Erkek.
- **Malign:** Kötü huylu Malign Tümör: Kötü huylu tümör
- **Mal union:** Kusurlu kaynayan kemik
- **Mal de Pott:** Omurgada görülen Tbc (Verem) enfeksiyonu.
- **Malleolus:** Ayak bileğinin iki yanındaki yuvarlak kabartılardan her biri

- **Manyetik rezonans görüntüleme:** (MRG) Vücudun bir bölümünün Manyetik ortamda tutularak dokularda ve hücrelerdeki H atomlarının rezonansı esasına dayalı milimetrik kesitler halinde doku, organ yada sistemlerin istenilen düzlemlerde bilgisayar aracılığıyla topografik olarak incelenmesi olanağını veren Radyodiagnostik yöntem
- **Medial:** Orta çizgiye yönelik
- **Median düzlem:** Vücudu sağ ve sol iki simetrik parçaya bölen düzlem Mekanik Kuvvetler ve bunların etkilerinin öğretisi (fiziğin bir bölümü)
- **Medulla spinalis:** Omurilik.
- **Menisküs:** Eklem kıkırdak tabakası (özellikle diz eklemine).
- **Metakarp:** El tarak kemikleri
- **Metatarsalia:** Metatarsaller, I-V'e kadar olan ayak orta kemikleri.
- **Metatarsus** Ayak tarağı; orta ayak (ayak bileğini oluşturan kemiklerle ayak parmakları arasında beş uzun kemiğin bulunduğu bölge)
- **Mikro:** Küçük.
- **Mobilizasyon:** Harekete geçirmek, aktif hâle getirmek.
- **Monoaxial (monoaksiyal):** Tek eksenli.
- **Monosentrik:** Tek dönme merkezli eklem.
- **Myo-(miyo):** Kasa ait.
- **Miyoplastik:** Antagonistlerin ameliyatla birleştirilmesi.
- **Naviculare:** Ayak bileği kemikleri.
- **Neoplazi:** Patolojik anlamda yeni doku oluşumu.
- **Nöralji:** Sinir kökü veya periferik sinir trasesi boyunca yayılan ağrı
- **Nörit:** Sinir iltihabı
- **Nöroloji** Asabiye, sinir hastalıkları.
- **Nöroşirürji:** Beyin cerrahisi.
- **Nodül:** Yuvarlak, çapı 1 cm'den küçük patolojik oluşumlar.
- **Ortopedi:** İnsandaki duruş ve hareket mekanizmasında uzun süreli rahatsızlıkların araştırılması, öğretisi ve tedavisi.
- **Os lacrimale (os lakrimal):** Gözyaşı kemiğidir.
- **Ossifikasyon:** Kemikleşme.
- **Osteoid:** Kemik gibi, kemiğimsi.
- **Osteoliz:** Kemiğin çürümesi, nekrozu, erimesi.
- **Osteomalasi:** Kemiklerin yumuşaması ile karakterize bir hastalık.

- **Osteomyelit:** Kemik iltihabı.
- **Osteofit:** Kemiklerde patolojik olarak oluşan çıkıntı şeklindeki oluşumlar.
- **Osteoplasti:** Kusurlu kemiği düzeltme veya sağlam kemikle değiştirme ameliyatı.
- **Osteomyelitis (osteomyelit):** Kemik iliği iltihabı.
- **Osteoplastik:** Ameliyatla kemik oluşumu.
- **Osteoporoz:** Kemik dokusunda eksilme.
- **Osteotomi:** Kemiğin ameliyatla kesilmesi.
- **Ödem:** Vücutta anormal miktarda su toplanmasıdır. Kalp, damar ve böbrek hastalıklarının bir belirtisi olabildiği gibi bazı allerjik durumlarda ve beyin travmalarında ciddi sonuçlar doğurabilir.
- **Palmar:** Elin avuç içi tarafı, yüzeyi.
- **Paralizi (Palsy):** Felç, inme.
- **Paralitik:** Felç olan, felçli kişi.
- **Parapleji:** Belden aşağı, her iki bacağın tutmaması, felç hali.
- **Parezi:** Kas gücünde azalma.
- **Paraparezi:** Belden aşağı her iki bacağın kısmi felci, örn. hareket olup, yardımsız yürüyecek kadar güç olmaması.
- **Parsiyel:** Bütününü kapsamayan, tam olmayan, kısmi.
- **Partikül:** Parçacık, zerre.
- **Patella:** Diz kapağı kemiği.
- **Patoloji:** Hastalıkların ve bunların sebep olduğu değişikliklerin bilimi.
- **Patolojik:** Normal olmayan, hastalıklı.
- **Patolog:** Hastalıkla dokularda meydana gelen değişimleri inceleyen bilimle uğraşan kişi.
- **Pediyatri:** Çocuk hastalıkları ile uğraşan tıp dalı.
- **Pediyatrist:** Çocuk hastalıkları uzmanı.
- **Pektus carinatum:** Göğüs ön duvarının öne doğru aşırı çıkıntılı olması durumudur.
- **Pektus ekskavatum:** Göğüs kemiğinin içeri doğru çökmesi durumudur.
- **Pelvis:** Leğen kemiği.
- **Periost (peryost):** Kemik zarı. Kemiklerin en dış yüzeylerini saran ve kemikleşmede önemli işleve sahip zarımsı doku
- **Pes:** Ayak.

- **Pes abductus:** Dışa dönük ayak tabanı.
- **Pes adductus:** İçe dönük ayak tabanı.
- **Pes calcaneus:** Topuğu tamamen yere basan ayak.
- **Pes equinus:** Kemerli yüksek, ayak tabanı içe doğru ayak.
- **Pes excavatus:** İçe doğru oyuk tabanlı ayak.
- **Pes plano-valgus:** Kıvrık tabanlı ayak.
- **Pes planus:** Düztaban ayak.
- **Pes transverso planus:** Düşük tabanlı ayak.
- **Pes valgus:** “X” şeklinde ayak bilek deformitesi (laterale doğru bakan ayak tabanı).
- **Pes varus:** “O” şeklinde ayak bilek deformitesi (mediale doğru bakan ayak tabanı).
- **Phalanx:** I-V Ayak parmakları (başparmak hariç).
- **Plak:** İnternal Fiksasyonda kullanılan, çeşitli delikleri ve bu deliklerden kemiğe tespit sağlayan vidaların tutunmasını sağlayan, değişik metal yada metal alaşımlarından imal edilmiş implant.
- **Plantar:** Ayak tabanı, Ayak tabanı yönünde
- **Pleji:** Felç hali.
- **Polidaktili:** Elde veya ayakta beşten fazla parmak bulunması
- **Polisentrik:** Birden fazla dönme merkezli eklem
- **Poplitea:** Dizin arka kısmı
- **Posterior:** Arkaya yönelik; arkaya ait
- **Posterior cruciate ligament:** Dizde Arka Çapraz Bağ (PCL)
- **Pott:** Omurgada görülen Tbc (Verem) enfeksiyonu
- **Primer:** Birincil, esas, asıl
- **Proksimal:** Vücuda (yapışma noktasına) yakın (ekstremiteler ile ilgili).
- **Pronasyon:** Yüz yüze dönme hareketi (eli avuç içi yere bakacak şekilde çevirmek).
- **Proximal (proksimal):** Yukarıya yönelik.
- **Pseudarthrosis (psödoartroz):** Kırılan kemiğin kırık bölgesinin kaynamayışı sonucu oluşan yalancı eklem.
- **Radius:** Ön kolun dış tarafında (baş parmak tarafında) bulunan kemiktir.
- **Radyoaktif:** Radyasyon yayan özelliğe sahip.

- **Radyoloji:** Genel anlamda X ışınları, ses dalgaları veya diğer yöntemleri kullanarak teşhis hizmetleri veren tıp dalıdır.
- **Radyoterapi:** Işınlama kullanılarak yapılan tedavi yöntemi.
- **Raşitizm:** D vitamini eksikliğinin neden olduğu, çocuklarda görülen bir hastalıktır. Kemik teşekkülünün tam olmaması nedeniyle tedavisi geciktirilmiş, ihmal edilmiş vakalarda uzun kemiklerde deformiteler teşekkül eder.
- **Rehabilitasyon:** Fiziki hareket kusurlarını düzeltme, yeniden kazandırma
- **Rekonstrüksiyon:** Yeniden oluşturma ve eski haline getirme işlemi.
- **Rezeksiyon:** Bir organ veya vücut kısmının bir bölümünün veya tamamının çıkartılması.
- **Radius:** Alt kol kemiği.
- **Redresyon:** Normal pozisyona dönüş.
- **Rezeksiyon:** Ameliyatla çıkarma.
- **Rezidüel:** Uzuv.
- **Güdük:** Geriye kalan ekstremitte parçası.
- **Rheumatoid (romatoid):** Romatizma niteliğinde.
- **ROM:** Range of Motion İngilizce kelimelerinin kısaltılmışı olup, eklem hareket genişlik ve derecesi
- **Rotasyon:** Eklemlerde eksen etrafında dönme hareketi, dönüş
- **Rüptür:** Yırtık, kopuk
- **Sakrum:** Kuyruk sokumu.
- **Sakroiliak eklem:** Sakrumla kalça kemiğinin, sağda ve solda yapmış olduğu eklem.
- **Sagitta:** I Vücudu sol, sağ şeklinde ortadan ayıran düzlem.
- **Sagittal düzlem:** Kafatası Sagittal suturalarından geçen düzlem. Başka bir deyişle vücudu simetrik olarak tam ortadan ikiye ayıran düzlem ve buna paralel düzlemler olarak ta düşünülebilir, yan görünüş
- **Skolyoz (skoliosis):** Omurganın sağ veya sola doğru eğrilikleri ile karakterize şekil bozukluğu.
- **Sternum:** İman kemiği.
- **Sacroileum (sakroileum):** Sacrum ile ilium arası geçiş bölgesi.
- **Sacrum (sakrum):** Sağrı kemiği; son lumbar vertebranın altında, beş omurun birleştirilmesinden oluşan ve pelvis boşluğunu arkadan sınırlayan kemik.
- **Sagittal düzlem:** Yan görünüş.
- **Scapula (skapula):** Kürek kemiği

- **Sekonder:** İkincil, sonradan olan
- **Semptom:** Çeşitli hastalıklarda insanlarda izlenen belirti ve bulgu.
- **Sendrom:** Birden çok semptom ve lezyonun bir arada bulunması.
- **Septik:** Bakterilerle bulaşan, bakterilere bağlı.
- **Sequester (sekestrum):** Canlılığını yitirmiş (dümura uğramış kemik parçası).
- **Sesamoideus sesam:** Bilek kemikleri.
- **Spinal:** Omurga ile ilgili, omuriliğe ait.
- **Spondiloartropati:** Omurga eklemlerinin hastalığı.
- **Spondiloartroz:** Omurga eklemlerinin dejeneratif artrozu.
- **Spondilolistezis:** Bir vertebranın altındaki vertebral kolon üzerinde öne kayması demektir.
- **Spondilolizis:** Bir vertebranın arka kısmında üst ve alt faset eklemleri arasındaki bölümünde defekt, psödoartroz veya stres kırığına bağlı olarak ayrıklığı ifade eder. Spondilolistezise yol açabilir.
- **Stabilite:** Pozisyonunu bozmayan, kararlı durum.
- **Stabilizasyon:** Stabil hale getirme işlemi.
- **Statik:** Hareketsiz kuvvetlerin öğretisi
- **Subluksasyon:** Tam olmayan çıkık.
- **Superior:** En üst.
- **Supinasyon:** Sırt üstü pozisyonu, ön kol ve elin avuç içi yukarı gelecek şekilde çevrilmesi.
- **Symphysis (simfiz):** Çatı kemiklerin birleştiği yer.
- **Synarthrosis (sinartroz):** Oynamaz eklem.
- **Synchondrosis (sinkondroz):** İki kemiğin esnek kıkırdak aracılığıyla birleşmesi.
- **Sinergist:** Hareket kası.
- **Syndesmos:** Kemiklerin ligamentler yoluyla birleşmesi.
- **Sinostoz:** Kemiklerin kıkırdak yoluyla birleşmesi.
- **Tendinit:** Tendon iltihabı.
- **Tendon:** Kasların başlangıç veya bitiş kısımlarında bulunan ve kemiklere yapıştıkları yere kadar uzanan kolları.
- **Tendon transferi:** Kas kirişinin yapışma yeri veya yakınından alınıp iş görmeyen bir kasın işlevini gördürebilmek için başka bir yere dikilmesi.
- **Tenodez:** Kas kirişinin yapışma yeri veya yakınından alınıp başka bir yere dikilmesi.

- **Tenolizis:** Tendon kılıfının ameliyatla gevşetilmesi.
- **Tenotomi:** Kas kirişinin (Tendon) ameliyatla kesilmesi.
- **Talus:** Ayak bileğinde tibia ve fibulanın çatal şeklinde eklem yaptığı altta yer alan aşık kemiği.
- **Tarsus:** Topuk.
- **Tibia:** Kaval kemiği.
- **Tibiofemoral eklem:** Tibia ve Femur arasındaki diz eklemine oluşturan eklemlerden en önemlisi. Ayrıca patellofemoral eklem de diz eklemine katılır.
- **Tibiotalar eklem:** Tibia, Fibula ve Talusun oluşturduğu ayak bileği eklemi.
Torakal: Sırt bölgesine ait demektir.(Örneğin Torakal vertebralar: Sırt omurları)
- **Toraks:** Kkaburgaların önde sternum arkada torakal vertebralarla birleşerek oluşturdukları göğüs kafesi
- **Tortikollis:** Boynun bir tarafa doğru eğriliği ve yüzün aksi tarafa doğru eğriliği ile karakterize durum.
- **Total:** Tamamen, bütün.
- **Traksiyon** Kuvvetli ve devamlı olarak çekme ve germe
- **Transversal:** Enlemesine uzanan.
- **Transvers düzlem:** İnsan vücudunda yere paralel düzlem ve buna paralel düzlemler.
- **Travma:** Zedelenme
- **Travmatoloji:** Kaslar, kemikler, sinirler, eklemler ve bağlarından oluşan hareket sisteminin kazalar ve diğer etkenlerle yaralanması sonucu oluşan hasarlarının cerrahi ve cerrahi dışı tedavi yöntemleriyle iyileşmesi ile ilgilenen tıp uzmanlık alanı (ortopedi ve travmatoloji).
- **Trigger finger:** Tetik parmak (Tendon kılıfının bir bölümünde kalınlaşmadan dolayı içerisinde hareket eden kas kirişinin burada takılması veya takılı kalması).
- **Trigger thumb:** Tetik parmağın başparmakta görülen şekli.
- **Trochanter major:** Femurun dış tarafında bulunan büyük çıkıntı.
- **Trochanter minor:** Femurun arka alt tarafında bulunan küçük çıkıntı.
- **Tromboz:** Bir damarın içinde pıhtı oluşması.
- **Tromboemboli:** Damarda oluşmuş Tromboza ait parçacıkların kopup, dolaşım yoluyla başka bir organı besleyen damarı kısmen veya tamamen tıkanması.
Tuber Tümsek; kabartı; şişlik
- **Tuber ischii (tuber iski):** Kalça çatısı

- **Tüberküloz:** Tbc basillerinin yol açtığı Verem hastalığı.
- **Tümör:** Vücutta oluşan şişlik anlamındadır. Ancak çoğunlukla organ veya dokularda, kontrol dışı hücrel farklılaşma ve çoğalarak büyüyen patolojik durumu ifade eder.
- **Ulna:** Ön Kolu Radiusla beraber oluşturan ve dirsek ekleminde Humerusun uç kısmında makaramsı bölümünü (Troklea) içine alan (Olekranon) kısmını da ihtiva eden (serçe parmağı tarafında ki) kemik.
- **Unilateral:** Tek taraflı.
- **Valgus:** “X” şeklinde dönük
- **Varus:** “O” şeklinde dönük
- **Vertebra:** Omurgayı oluşturan kemiklere verilen ad (Omur Kemiği). Omurganın karşılığı olarak ta Kolumna Vertebralis yada vertebral kolon ifadesi kullanılır.
- **Vertebroplasti:** Osteoporotik vertebra kırıklarında vertebra korpusu içerisine kemik çimentosu enjeksiyonu.
- **Volar:** Avuç içi ile ilgili
- **Z plasti:** Genellikle tendonları uzatmak için uygulanan yöntem. Ameliyatta tendon Z şeklinde kesilip kaydırılır, uzamış halde birbirine dikilir.

2.2. Protez Ortez Terimleri

Ortopedik protez ortez için kullanılan terimler aşağıda toplanmıştır.

- **AFO (Ankle Foot Orthosis):** Ayak-ayak bileği ortezidir. Kısa yürüme ortezi olarak bilinir.
- **AFO esnek:** Termoplastik kısa yürüme ortezi.
- **AFO rijit:** Eklemlerle yan metal barlı kısa yürüme ortezi.
- **Aparey:** Bakınız ortez (Ortez için cihaz, araç, atel, splint, atel, brace, aparey denir. El ortezi, el aleti, el splinti gibi.).
- **ARGO:** Resiprokal yürüme ortezidir. Bu ortez torakal, lumbal, sakral omurları içine alır.
- **Arnold breyz:** Çift pelvik bantlı, iki paravertebral, iki lateral çubuğun birbirleriyle skapula altında uzanan tranvers bana birleştiği ve aksillar bölgede aşağı inerek önde klavikula altında sonlanan torakolumbosakral ortez (TLSO)dir.
- **Ashley topuk:** Yürüyüşte stabiliteyi sağlamak için geliştirilen geniş tabanlı topuk.

- **Atel:** Bakınız ortez (Ortez için cihaz, araç, atel, splint, atel, brace, aparey denir. El ortezi, el aleti, el splinti gibi.).
- **Bail kilit:** Fransız ve İsviçre diz kilidi de denilen bu kilit otomatiktir. Hasta oturacağı zaman eliyle kilidi açar ve dizini fleksiyona getirir. Ayağa kalktığında dizini otomatik olarak ekstansiyonda kilitler.
- **Baker spinal breyz:** Symphysis pubis ve manibrium sternide pedleni olan hiperekstansiyon breyzi.
- **Brace:** Bakınız ortez (Ortez için cihaz, araç, atel, splint, atel, brace, aparey denir. El ortezi, el aleti, el splinti gibi.).
- **Barton kaması:** Ayakkabı içinde medial kenara yerleştirilen kama. Becker breyzi, eklemi, kilidi, çeşitli ortez komponentleri.
- **Bel kemerli uzun yürüme ortezi:** Kalçayı, dizi, ayak bileği ve ayağı içine alan ortez (HKAFO)dir.
- **BFO (balanced forearm orthosis):** Spinal kord yaralanmalarında veya üst ekstremité paralizilerinde kolu desteklemek için kullanılan, tekerlekli sandalyeye tutturulan dirsek ortezi. Ayrıca bu ortez, ayarlı parçasıyla ön kolu istirahatete alır ve elin pozisyonlanmasına yardım eder.
- **Bilekten kumandalı kavrama ortezi:** “Tenodez ortezi”ne bkz.
- **Bisgrove splinti:** Johnı bisgrove tarafından geliştirilen, bilek ve eli içine alan splinttir. Bu splint bileğin ekstansiyonu ve parmakların fleksiyonunu dinamik olarak gerçekleştirir.
- **Bluhm clubfoot splinti:** Ayak ön bölümünün adduksiyon deformitesini düzeltici splinttir.
- **Bobath askısı:** Hemiplejide glenohumeral subluksasyon için planlanan, humerusun bir miktar abduksiyonunu sağlayan ve başı yerinde tutan sekiz şeklindeki bant.
- **Body ceket:** Omurgaları desteklemek ve hareketini kısıtlamak için kullanılan çeşitli torakolumbosakral ortezlere verilen isim.
- **Boldrey breyzi:** Mandibular parçası olmayan, servikal omurların hareketini kısıtlayan, oksiputun iki tarafında uzanan ortezdir. 1945’te San Francisco’da beyin cerrahi Edwin B. Boldrey tarafından geliştirilmiştir.
- **Boston breyz:** Skolyozun konservatif tedavisinde kullanılan termoplastik TLSO’dur.
- **Boutonnire splinti:** Boutonnire deformitesinin tedavisinde kullanılan proksimal interfalangeal parmak ortezi. Splintin proksimal interfalangeal eklemin fleksiyonunu ve distal interfalangeal eklemin hiperekstansiyonunu azaltıcı özelliği vardır.

- **Bowden kablosu:** Bir yerden kuvveti başka yere aktaran kablodur. Bu kablo üst ekstremitelerde ortezlerinde kullanıldığı gibi resiprokal yürüme ortezlerinde de kullanılır.
- **Breyz:** Bakınız ortez (Ortez için cihaz, araç, atel, splint, atel, brace, aparey denir. El ortezi, el aleti, el splinti gibi.).
- **Bunnell splinti:** El cerrahi Sterling Bunnell'in isminin verildiği splinttir. Genellikle parmakların fleksiyon veya ekstansiyon deformitesinde yaygın kullanılır. Çelik telden oluşturulmuş olup elastik bantlarla dinamik hâle getirilmiştir.
- **CAD-CAM (computer aided design-computer aided manufacture):** Ortez ve protezin planlanması ve oluşturulmasında bilgisayar teknolojilerinden yararlanılmasıdır.
- **Carpal tunnel splinti:** Karpal tünel sendromuna bağlı ağrı ve hareketi azaltmak için bileğin fleksiyon-ekstansiyonunu kısıtlayan statik bilek el ortezidir.
- **CASH breyz:** Cruciform anterior spinal hiperekstansiyon korsesidir. Modüler torakolumbosakral ortez (TLSO) olup omurları ekstansiyonda tutar.
- **CAT-CAM (contoured adducted trochanteric-controlled alignment method) soket:** İschiumun kovan içine alındığı soket tipidir. 1985'te J.Sabolich tarafında geliştirilmiştir. Koyanın ön-arka genişliği iç-dış genişliğinden fazla tutulur.
- **Cavus:** Ayağın medial longitudinal arkının normalden yüksek olmasıdır.
- **CCO (craniocervical ortez):** Baş ve servikal omurları içine alan baş-boyun ortezidir. Bu ortez servikal omurların hareketini kontrol eder.
- **Chairback breyz:** Knight spinal breyzdir.
- **Charleston bending breyz:** İdiopatik skolyozun konservatif tedavisinde kullanılan torako lumbosakral ortez ('ILSO)dir. Ortez CPO R. Hooper ve Dr. F. Reed tarafından 1978'de planlanmıştır. Bu ortez spinal eğriliğin over korreksiyonuna yönelik olarak gece kullanılmak için planlanmıştır.
- **Cihaz:** Bakınız ortez (Ortez için cihaz, araç, atel, splint, atel, brace, aparey denir. El ortezi, el aleti, el splinti gibi.).
- **Cineplasti:** Kaslar içine tünelin açıldığı ve tünel içinin deri ile kaplandığı cerrahi uygulamadır. Kas kontraksiyonu ile tünele yerleştirilen metal veya plastik çubuklarının bağlı olduğu kordonlar ve kordonun bağlı olduğu mekanik el hareket ettirilir. Genellikle transradial amputasyonlar için kullanılır, tunel biseps kasi içinde oluşturulur.
- **Clubfoot splinti:** Üç nokta prensibine göre talipes equinovaruslu ayağın korreksiyonunu sağlayan kısa yürüme ortezi (AFO)dir.

- **CO (certificated orthotist):** Sertifikalı ortotist. Ortezin planlanması, üretimi ve hastaya uygulanmasında yeterli bilgi ve beceriye sahip, bu alanda dört yıllık üniversite eğitimi görmüş, yapılan sınavı başarı ile geçerek sertifika almaya hak kazanmış kişidir.
- **CO (cervical orthosis):** Servikal collarlar (boyunluklar) için sık kullanılan bir terimdir. Soft veya rijit tipleri vardır.
- **Cock-up splinti:** Bileği arzu edilen pozisyonda tutan bilek-el ortezi (WHO)dir.
- **Coleyne:** Kopolymer olarak da bilinir. % 80-90 polypropylen ve % 10-20'si polyethylene olan, protez-ortez alanında yaygın kullanılan bir hybrid plastiktir.
- **CPM (continuous passive motion) cihazı:** Sürekli pasif hareket cihazıdır. Geniş kullanım alanı olan bu cihaz elektrik motoru ile çalışır. Ekleme yapılan cerrahi girişim sonrası, genellikle total diz protezleri ardından eklem hareketini sürdürmek, ağrı ve ödemi azaltmak için kullanılır.
- **CPO (certificated prosthetist orthotist):** Sertifikalı prostetist ortotist. Protezin ve ortezin planlanması, üretimi ve hastaya uygulanmasında yeterli bilgi ve beceriye sahip, bu alanda dört yıllık üniversite eğitimi görmüş, yapılan sınavı başarı ile geçerek sertifika almaya hak kazanmış kişidir.
- **CTLSO (cervicothoracolumbosacral orthosis):** Servikal, torakal, lumbal ve sarka. Omurları içine alan servikotorakolumbosakral ortezdir. Sıklıkla skolyoz tedavisinde kullanılır.
- **CTO (cervicothoracic orthosis) :** Servikal ve torakal omurları içine alan servikotorakal ortezdir.
- **Çerçeve ortezi:** “Legg calvé perthes”de kullanılan bilateral kalçaları abduksiyonda tutan uzun yürüme ortezi.
- **Çift barlı AFO:** Medial ve lateral metal barları olan kısa yürüme ortezi (AFO)dir.
- **De lorme breyz:** KAFO (knee-ankle-foot-orthosis) olup dizi, ayak bileğini ve ayağı içine alan mediolateral barları olan ve ayakkabıya tutturulan uzun yürüme ortezidir.
- **Denis Browne splinti:** Londra’da ortopedist Denis Browne (1892-1967) tarafından planlanmıştır. Bacaklar abduksiyon ve iç veya dış rotasyonda bota (Oxford tipi ayakkabıya) tutturulur. Clubfoot (talipes equino varus) tedavisinde kullanılır.
- **Denison servikal breyz:** Servikal omurların hareketini kısıtlamak için planlanmış, iki çubuklu oksipital servikotorasik ortezdir. Çubuklardan biri mandibular parça ile sternal parça arasında, diğeri oksipital parça ile skapula arasında uzanır. Skapular ve sternal parçalar omuz bantları ile birbirine bağlanır.
- **Denver bar:** Genellikle ayakkabı dışından tabanına uygulanan tarsometatarsal eklem hizasında posteriora doğru uzanan metatarsal bardır. Dezartikülasyon eklemden yapılan amputasyon.

- **Dinamik ortez:** Eklemlerle ortez olup genellikle yay veya lastik gibi dinamik parçalarla harekete yardımcı olan ortezdir.
- **Diz kilidi:** Ekstansiyonda dizin mekanik kilitlendiği pek çok diz eklemi vardır. Örneğin dizin fleksiyonunu önlemek için geliştirilen gravitenin etkisi ile ekstansiyonda kilitlenen yüzük kilitli diz eklemleri ile İsviçre, Bail veya Fransız kilidi gibi hasta oturmak istediğinde elle açılan ayakta otomatik kilitlenen diz eklemleri mevcuttur.
- **Drop foot breyzerleri:** Ayağın dorsi fleksörlerinin yokluğu veya zayıflığı nedeniyle yürüyüş sırasında ayağın plantar fleksiyona düşmesi durumunda kullanılan ortezlerdir.
- **Durr-fillauer:** Kalçaları abduksiyonda tutan Denis Browne splintinin benzeridir.
- **Dutchman:** Topuğa veya ayakkabı tabanına eklenen kamalar için kullanılır. Genellikle 5. metatars altına laterale yerleştirilir.
- **Eksoiskeletal protez:** Ahşap veya rijit laminasyonlu protez (klasik sistem lateral yan barlı, dış iskeletli protez).
- **Endoiskeletal protez:** Metal tüp üzerine köpüğün geçirildiği protez (iç iskeletli modüler sistem).
- **Enerji depolayan ayaklar:** Seattle, flex, carbon copy, dinamik, SAFE, STEN, DAS ayak gibi ayaklardır. Hafif ve dayanıklıdır. Bu ayakların üretimleri zordur. Aktivite seviyesi yüksek kişilerde kolaylık sağlar. Topuk vuruşunda sıkışan enerjiyi, topuk kıkırığında açığa çıkarır.
- **Engen ekstansiyon ortezi:** Diz, dirsek veya bilekteki fleksiyon kontraktürleri için uygulanan üç nokta prensibine göre korreksiyonu sağlayan ortezdir.
- **EWFO (elbow-wrist-hand-finger):** Dirsek, bilek, el, parmak ortezi.
- **EWFO (elbow-wrist-hand):** Dirsek, bilek, el ortezi.
- **Ferrari ortezi:** Çeşitli statik veya dinamik pediatrik ortezler (AFO, KAFO, HKAFO) için kullanılır. Daha çok meningomyelozelde kullanılan ortezlere bu isim verilir.
- **FES:** Fonksiyonel elektrik stimülasyonudur. Ortez içine veya cilt üzerine yerleştirilen elektrotlardan sağlanan stimülasyonla güçlü kas kontraksiyonları gerçekleştirilir. Enerji kaynağı pildir.
- **Fleksible soket:** Termoplastik gibi esnek materyalden oluşturulan esnek kovandır. Rijit veya semi rijit kafes içine alınır.
- **Florida breyzer:** Jewett hiperekstansiyon ortezidir.
- **FO (Foot orthosis):** Ayağın bir bölümü veya tamamını içine alan, anormal ayak pozisyonunda veya plantar yüzeydeki yükü dağıtmak için kullanılan ayak ortezidir. Forequarter amputasyonu, skapulotorasik amputasyon.

- **Forrester collar:** Dört çubuklu servikal ortezdir. Mandibular desteğin sternal pedle, oksipital desteğin supra skaputar pedle bağlantılı olduğu ve servikal omurların hareketini kısıtlayan ortezdir.
- **Frejka yastığı:** Konjenital kalça dispiyazisi veya kalça çıkığı tedavisinde kullanılır. Kalçaları abduksiyonda stabil tutan köpükten oluşur, omuza uzanan bantları vardır. Çek Cumhuriyeti'nden Dr.Bedrich Frejka tarafından geliştirilmiştir.
- **Friksiyollu diz eklemi:** Sallanma fazını kontrol eden diz eklemidir.
- **Generation II diz breyzi:** KO (knee orthosis) G2 olarak da bilinen uyluk ve bacağı içine alan termoplastikten oluşturulan unilateral polisentrik eklemli diz ortezidir.
- **Gillette eklemi:** Polyüretane ayak bileği eklemleri mold içine yerleştirilir. Malzeme yoğunluğu olmadan tekrar bükülüp kullanılabilir. Vakumla şekillendirilen termoplastik AFO'lar içine yerleştirilir.
- **Glincher ortezi:** Legg calv perthes hastalığında etkilenen kalça ekleminden yükü almak için kullanılır. Ortezin üst bölümünde iskiyal halkası vardır ve ortez karşı omuza bağlanır. Karşı taraf ayakkabı yükseltilir. Boston'lu ortopedist Melvin J.Glimcher tarafından geliştirilmiştir.
- **Greenville spinal ortezi:** Spinal fizyon sonrası boyun ve pelvisin hareketini kısıtlamak için vakumla şekillendirilen polypropilen korselerdir. Shriners Hospital'da Greenville'de, Güney Carolina'da geliştirilmiştir.
- **Greissinger ayak:** Dorsi fleksiyon, plantar fleksiyon, inversiyon ve eversiyon hareketleri yapan ayaktır. Endoiskeletal ve eksoiskeletal protezlerde kullanılabilir.
- **Guilford servikal ortezi:** İki çubuklu servikal ortez (CO)dir. Bu boyun ortezinin çubuklarından biri ön, diğeri arkada yer alır. Omuz bantları ve aksillar bantlar sternal pedlere tutturulmuştur. Ohiolu ortopedist G.A. Guilford tarafından geliştirilmiştir.
- **Güçük (stump):** Amputasyon sonrası geride kalan ekstremitte bölümü.
- **Hallux valgus splinti:** Genellikle gece ve istirahatte iken baş parmağın adduksiyonu için kullanılır.
- **Halo:** Kranial halo ortez.
- **Harness:** Omuz bandıdır. Amputasyon düzeyine göre değişik şekillerde uygulanmakla birlikte genelde sekiz şeklindedir. Hâlen çok yaygın kullanılan mekanik fonksiyonel protezlerde bu bantla kas aktiviteleri el ve dirseğe aktararak hareket sağlanır.
- **Harris breyzi:** Kanadalı ortopedist R.I. Harris tarafından Toronto'da geliştirilen arka bölümü alüminyum olan lumbosakral ortez (LSO)dir. Bu ortez spinal cerrahi sonrası alçı ceketlere alternatif olarak geliştirilmiştir.

- **Hava basınçlı splint:** Ekstremitayı saran, hava ile şişirilmek suretiyle eklem hareketini kısıtlayan ortez.
- **HdO (Hand orthosis):** El ortezidir. Bu orteze HO da denir. HO aynı zamanda kalça ortezleri için de kullanılan bir kısaltmadır.
- **Hemimelia:** Ekstremita distal bölümünün tamamen veya bir kısmının yokluğu.
- **Hidrolik diz eklemi:** Silindir içindeki silikon yağın pistonla sıkıştırılması ve bu yağın piston içinde yukarı aşağı bölmeler arasında yer değiştirmesi esasına dayanan diz eklemi olup sallanma fazını kontrol eder.
- **Hiperekstansiyon breyzi:** Üç nokta prensibine göre omurların ekstansiyon pozisyonunda tutulduğu ve bu pozisyonun korunduğu ortezdir. Stabilize kompresyon kırıklarda kullanılır. Jewett, hiperekstansiyon ortezi bulanlardan biridir.
- **HKAFO (hip-knee-ankle-foot orthosis):** Kalça, diz ve ayak bileği eklemleri olan ait ekstremita ortezidir. Bel kemerli uzun yürüme ortezi olarak bilinir.
- **HKO (hip-knee orthosis):** Kalça ve diz eklemlerini yapısında bulunduran alt ekstremita ortezidir.
- **HO:** El ortezi ve kalça ortezi anlamına gelir.
- **Hook hemiharness:** Kasların gerilimine bağlı oluşan glenohumeral subluksasyon için planlanan üst ekstremitayı desteklemek amacıyla hemiplejik hastalarda uygulanan bantdır. İki parça kılıftan oluşur. Kolu saran kılıfla karşı omuza uzanır.
- **Hook korsesi:** Yüksek torakolumbosakral ortez (TLSO) olup önden açılımlıdır ve perineal bantları vardır, pamuklu veya benzeri materyalden yapılmıştır.
- **Hover baston:** Körlerin kullandığı hafif, uzun alüminyum baston.
- **HpO:** Kalça ortezi. HO olarak da kullanılır.
- **İlfield abduksiyon splinti:** Kalça dislokasyonlu bebekler için kullanılır. Uylukları içine alan iki kılıf bulunur ve bu iki kılıf birbirine bir bantla bağlanır. Kalçaları abduksiyonda tutar ancak çocuğun hareketini engellemez.
- **İskial birim:** Uzun yürüme ortezi (KAFO)nin plastikten, deri veya metalden üretilen proksimal parçası olup uyluğu sarar. Silindirik veya kuadrilateral görünümündedir. Vücut ağırlığı uyluk çevre yumuşak dokularından iskiuma ve pelvise aktarılır.
- **İskial temas soket:** 1980'li yılların sonu 1990'lı yılların başında geliştirilmiş diz üstü protez kovanıdır. Kuadrilateral soketten farklı olarak iskium ve ramus koyanın içine alınmıştır.
- **İsveç diz ortezi:** Üç nokta prensibine uygun üretilmiş, dizin rekurvasyonunu (hiperekstansiyonunu) önlemeye yönelik planlanan lateral barlı diz ortezi.
- **İsviçre kilit (swiss lock):** Türkiye'de İsveç kilidi olarak bilinir. Uzun yürüme ortezlerinde kullanılan bir kilit sistemidir (bk. bail kilit).

- **Jewett hiperekstansiyon ortezi:** Hazır torakolnmbosakral (TLSO) olup omurların ekstansiyonunu sürdürür. Üç nokta prensibine göre kuvvetler sternal, suprapubik ve torakolumbal alandan uygulanır. Spirial kompresyon kırığı olan hastaların akut döneminde sık kullanılır.
- **Jobst kılıfı:** Ohio'da Jobst Enstitüsü'nde üretilen elastik kompresyon kılıfı olup ödemi azaltmak veya ortostatik hipotansiyon için kullanılır. Ayrıca lipertrofik skar oluşumunu önlemek için de uygulanmaktadır.
- **Kablo kontrollü çengel el:** Bowden kablosu ve harnessle çengelin kontrol edildiği eldir.
- **Kablo kontrollü el:** Bowden kablosu ve harnessle terminal hareketin kontrol edildiği eldir.
- **KAFO (knee-ankle-foot orthosis):** Dizi, ayak bileği ve ayağı içine alan uzun yürüme ortezidir.
- **Kaliper:** Alt ekstremitte ortezlerinde kuvveti bacadan metal barlara ve oradan ayakkabıya aktaran bir metal plak ile topuğa monte edilen parçadır. Bu parça ayakkabı değişiminde büyük kolaylık sağlar.
- **Kanada tipi (Canadian) baston:** Koltuk değneğine göre daha kısadır. Bu baston ön kolu destekler, triseps zayıflığında yardımcı olur, dirsek fleksiyonunu önler. California bastonu da denir.
- **Kanavel splinti:** Birkaç cock-up splintinden biridir. Chicagolu cerrah Allen B. Kanavel (1874-1938) tarafından tanımlanmıştır.
- **Klenzak breyz:** Dorsi fleksiyon zayıflığında veya yokluğunda dorsifleksiyona yardımcı olmak için planlanan, yaylı ayak bileği eklemi olan ve plantara stoplu kısa yürüme ortezi (AFO)dir.
- **Knight spinal breyzi:** Lumbosakral ortez (LSO)dir. Korse düz pelvik band üzerinde dikine uzanan ikisi omurların yanlarında ve ikisi gövde yanlarında dört metal çubuktan oluşur. Gövdenin lateral hareketlerini kontrol eder ve intrabdominal basıncı artırarak lomber ekstansiyon sağlar.
- **Knight-taylor breyzi:** Lateral kontrol özelliği knight, üst gövde kontrolü özelliği Taylor korselerden alınmış olan hibrit bir torakolumbosakral ortez (TLSO).
- **Knuckle bender:** Dinamik el-parmak ortezi (HFO). Metakarpofalangeal eklemlerde fleksiyon sağlanması amacıyla kullanılır.
- **KO (knee orthosis):** Diz ortezi.
- **Kompresyon giysileri:** I-Jipertrofik skar formasyonu ve kontraktürlerinde veya ödemin kontrolünde kullanılan elastik giysilerdir.
- **Konvansiyonel ayak:** Ahşap ayaktır. Dorsi fleksiyon ve plantar fleksiyon hareketleri yapar.

- **Korse:** Kumaş, plastik veya metal kullanılarak üretilen spinal ortezlere verilen genel isim.
- **Kosair ortezi:** Skolyozda kullanılan metal bir ortezdir.
- **Kranial halo ortezi:** Servikal omurların hareketini tamamen kısıtlamak için kullanılan servikotorasik ortez (CTO)dir. Fiksasyon vidaları kafatasına tutturulur, ayarlanabilir distraksiyon çubukları spinal hareketi kısıtlamak için halo ile spinal çeket arasında uzanır.
- **Kuadrilateral soket:** TF (transfemoral) amputeler için 1950'hi yılların sonlarında geliştirilen dört duyarlı kovandır. Vücut ağırlığı tuber ischiadicum ve gluteahlerden taşınır. Koyanın medial duvarı lateralden düşük, iç-dış duvarı ön-arka duvardan geniştir.
- **Lehneis spiral ortez:** Plastik ayak bileği-ayak ortezi (AFO)nin spiral şekilli yapılan tipidir.
- **Lenox hill breyzi:** Hazır imal edilmiş diz ortezi (KO)dir.
- **Litter-Jones omuz abduksiyon splinti:** Pelvise kadar uzanan hafif metalden desteği olan humerusu abduksiyonda tutan splinttir.
- **Ljubljana FEPB (fonksiyonel elektronik peroneal breyz):** Elektrik stimülasyonu ile kombine edilmiş bir tür uzun yürüme ortezidir (KAFO).
- **LSO:** Lumbosakral ortez.
- **LSU resiprokal yürüme ortezi:** Kalça ekleminin fleksiyon ve ekstansiyonunu kontrol eden uzun yürüme ortezi (HKAFO)dir.
- **Manual kilitli diz eklemi:** Elle kilitlenebilen diz eklemidir. Destek fazında diz stabilizasyonunu sağlar.
- **McKibben kası:** Pnömatik ve yapay kas olarak da adlandırılır. Şişirilebilen bir balon aracılığı ile dış enerji ile çalışan ortezlerde hareket sağlar.
- **McNabb breyzi:** İki ayrı parçadan oluşan bir torakolumbosakral ortez (TLSO)dir. İntraabdominal basıncı arttırıcı etkisi ile birlikte fleksiyonekstansiyon kontrolünü sağlama özelliği vardır.
- **Metatarsal ped:** Metatars başlarına düşen yükü azaltan ve ayak transvers arkını destekleyen pedlerdir.
- **Milwaukee breyz:** Skolyoz, kifoz tedavisinde kullanılan plastik pelvik korse üzerine yerleştirilmiş iki dik arka çubuğun boyunlukla birleştiği, düzeltici pedleri olan servikotorakolumbosakral ortez (CTLSO)dir. 1950'li yılların ortalarında Dr. Blound tarafından Milwaukee'de geliştirilmiştir.
- **Minerva breyz:** Baş ve servikal omurgayı sabitleyen bir baş-boyun ortezi (CCO)dir.
- **Myodesis:** Amputasyon cerrahisinde kesilen kasların kemik ucuna tutturulmasıdır. İlk olarak Weiss 1966'da uygulamıştır.

- **Myoelektrik el:** Elektrotlarla kastan alınan aksiyon potansiyelini pil ve motordan yararlanarak hareket ettiren eldir.
- **Myoplasti:** Amputasyon cerrahisinde kesilen kasların birbirine tutturulmasıdır. İlk olarak Dederich tarafından uygulanmıştır.
- **Neuroma:** Amputasyon sırasında kesilen sinir ucunda oluşan sinir düğümü.
- **Newington abuksiyon yürüme ortezi:** Kalça ekleminde abduksiyonu sağlayan uzun yürüme ortezi (KAFO)dir. Ayak seviyesinde, kalçaların abduksiyonunu sağlayan barı vardır.
- **Ortez:** İnsan vücudunun herhangi bir organının hareketlerine yönelik olarak fonksiyonlarını kolaylaştırma, kısıtlama, sabitleme, yardımcı olma, önleme veya düzeltme amacıyla kullanılan araç, alet ve cihazların ortopedik yardımcı parçalarına ortez denir. Kısaca; işlevlerin yerine geçen ortopedi tekniğinde kullanılan yardımcı malzemelerdir. Ortez için araç, alet, cihaz, splint, atel, brace, aparey gibi terimler kullanılabilir (el ortezi için el ateli, el splinti, el brace gibi).
- **Oppenheimer splint:** El bileği ekstansiyonuna yardımcı olan ve baş parmağı abduksiyon ve oppozisyonunda tutan bilek-el-parmak ortezi (WHOF).
- **Opponens splint:** Baş parmağı oppozisyonunda pozisyonlayan; baş parmak, işaret ve orta parmakla üçlü tutuşu sağlayan el-parmak ortezi (HFO).
- **Osteomyoplasti:** Amputasyon cerrahisinde kesilen kasların birbirine ve kemiğe tutturulmasıdır. İlk 1968'de Murdoch tarafından uygulanmıştır.
- **Özel yapım ortez:** Ortezin hastaya özel üretilmesidir. Başka bir hastaya uymaz. Genellikle düşük ısıda şekillendirilebilen termoplastiklerin hasta üzerinde şekillendirilmesi ile oluşturulur.
- **Parapodium:** Paraplejik hastaları dikilme pozisyonunda tutmayı amaçlayan torakolumbosakral orteze iki taraflı bel kemerli uzun yürüme ortezi (TSLO1-IKAFO)nin birleşimidir.
- **Pasif el:** Hareketli olmayan estetik el.
- **Pavlik bandajı:** Doğuştan kalça çıkığında kullanılan, kalçaları abduksiyon ve fleksiyonda tutan örgü bantlardan oluşturulmuş ortez.
- **Pelvik kemer:** Uzun yürüme ortezlerinde (HKAFO) ve diz üstü protezlerde kullanılan metal kalça eklemlili bel kemeridir.
- **Phacomelia:** Doğuştan ekstremitte proksimalinin yokluğudur.
- **Philadelphia ortezi (servikal collar):** Yarı sert (semi rijit) materyalden yapılan ön ve arka olmak üzere iki parçadan oluşan ve boynun fleksiyon-ekstansiyon hareketini kısıtlayan boyunluk (CO)tur.
- **Pnömatik diz eklemi:** Silindir içindeki havanın pistonla sıkıştırılması ve yukarı- aşağı bölmelerde yer değiştirmesi ile gerçekleşen hareketten yararlanan diz eklemi olup sallanma fazını kontrol eder.

- **Protez:** Vücutta bir uzvun eksikliğini tamamlamak amacıyla kullanılan yardımcı malzemeler
 - İki şekli vardır: Birincisi amputasyonlardan sonra ortopedi tekniğinden dışarıdan uygulanan takma bacak ve kol gibi takılıp çıkarılabilen (suni uzuv) dış protezler ve ikincisi ameliyatla hastalıklı eklemlerin değiştirilmesinde vücut içerisinde kullanılan sabit endoprotezler.
- **Protez:** Konjenital kongenital olarak gelişmemiş veya herhangi bir nedenle (cerrahi müdahale, kaza vs. ile) eksiklen bir uzvun yerine geçecek PTB ortezi: Patellar tendonda vücut ağırlığını taşıyan kısa yürüme ortezi (AFO)'dir.
- **PTB ortezi:** Patellar tendonda vücut ağırlığını taşıyan kısa yürüme ortezi (AFO)dir.
- **PTB soket:** Patellar tendondan yük taşıyıcı (patellar tendon bearing) kovan. Diz altı protezlerinde kullanılır.
- **PTB-SC soket:** Patellar tendondan yük taşıyıcı ve kondilleri içine alan (patellar tendon bearing-supra condylar) kovandır. 1966'da Kuhn tarafında geliştirilen bu kovana KBM (kondilen bettung münster) de denir. Diz altı protezlerinde kullanılır.
- **PTB-SCSP soket:** Patellar tendondan yük taşıyıcı, patellayı ve kondilleri içine alan kovandır. 1963'te G.Fajal tarafında geliştirilen bu kovana PTS (patellar tendon supra condylar) kovan da denir. Diz altı protezlerinde kullanılır.
- **Radial palsy splinti:** Radial sinir lezyonu olan hastalara yardımcı olarak kullanılan dinamik bilek-el ortezi (WHO).
- **RGO (resiprokal yürüme ortezi):** Torakolumbosakral ortezi ve iki taraflı bel kemerli uzun yürüme ortezi (TSLO-HKAFO)dir. Bir taraf kalça eklemi ekstansiyon yaparken karşı taraf fleksiyona itilir.
- **SACH (solid ankle cushion heel) ayak:** Sert ayak bileği, yumuşak topuklu ayaktır.
- **SACH (solid ankle cushion heel):** Sert ayak bileği, yumuşak topuk.
- **Sakroiliak kemer:** Sakroiliak ortezi (SİOY)dir. Trokanter major ve iliak kristalar arasında pelvisi sarar.
- **Scott-Craig breyzi:** Kalça ekleminde stabilizasyon sağlayan bir tür uzun yürüme ortezi (KAFO)dir.
- **Scottish rite ortezi:** Legg-calv-perthes hastalığında kullanılan kalçaların abduksiyon ve iç rotasyonunu sağlayan kalça ortezi (HpO)dir. Serbest kalça eklemi ile pelvik bantla bağlantılıdır. Uyluk kılıfları arasında abduksiyon sağlayan bar vardır.
- **SEO (shoulder elbow orthosis):** Omuz-dirsek ortezi.

- **Serbest eklem:** Bir düzlemde harekete izin veren ortez eklemi anlamında kullanılır. Örneğin serbest ayak bileği eklemi dorsi fleksiyon ve plantar fleksiyona izin verir, fakat subtalar hareketi kısıtlar.
- **SEWHO (shoulder-elbow-wrist-hand orthosis):** Omuz-dirsek-bilek-el ortezi. Tüm üst ekstremitte hareketlerini kontrol eden ortezdir.
- **ŞIO:** Sakroiliak ortez. Trokanter majörlerle kristalar arasında pelvisi tümüyle saran ortez.
- **Silesian kemer (bant):** Ait ekstremitte ortez ya da protezlerinin süspansiyonunu sağlayan kumaş banttır.
- **Skolyoz korsesi:** Omurga eğriliklerinde kullanılan çeşitli servikotorakolumbosakral ortez (CTLSO), torakolumbosakral ortez (TLSO) ve lumbosakral ortez (LSO)lerdir.
- **Snook splinti:** Spastiteyi azaltmaya yönelik dorsal bilek-el ortezi.
- **SO (Shoulder orthosis):** Omuz ortezi.
- **Soket:** Kovan.
- **SOMI boyun ortezi (sternookspital-mandibular immobilizer):** Değişik tipleri olan servikal ortez olup sternookspital mandibular sabitleyici servikal ortezdir (CO).
- **Splint:** Bakınız ortez (Ortez için cihaz, araç, atel, splint, atel, brace, aparey denir. El ortezi, el aleti, el splinti gibi.).
- **Stax splinti:** Kırık veya tendon tamiri sonrasında distal interfalangeal eklemi hareketsizleştiren parmak splintidir.
- **Steindler breyz:** Çifti geniş pelvik bant üzerine ikisi vertebra yanlarında, ikisi gövde yanlarında ve ikisi önde olmak üzere altı dikine metal çubuğu olan, gövde hareketlerini tanı olarak kısıtlayan torakolumbosakral (TLSO)dir. Ortopedist Arthur Steindler (1878-1959) tarafından geliştirilmiştir. Aynı isimde bilek-el ortezi ve ağırlı plantar fasisitüste uygulanan topuk modifikasyonu bulunur.
- **Strickland splinti:** Fleksör tendon onarımı sonrasında kullanılan parmakları ve bileği fleksiyonda pozisyonlayan bilek-el ortezi (WHO)dir.
- **Suction:** Negatif basınç oluşturularak protezlerde süspansiyonunun sağlandığı sistemdir.
- **Süspansiyon:** Protezin güdük üzerinde tespitidir.
- **Süspansiyon çorabı:** Diz altı protezi ile uyluk arasında uzanan ve süspansiyonu sağlayan elastik çoraptır.
- **Swan neck (kuğu boynu) splinti:** Proksimal interfalangeal eklemin hiperekstansiyonunu kısıtlayan bir parmak ortezi (FO).
- **Swanson ortezi:** Metakarpofalangeal eklemlerde lateral hareketleri kısıtlayan, fleksiyon ve ekstansiyona izin veren bir bilek-el ortezi (WHO).

- **Swivel yürütücü:** Dikilme çerçeveleri, parapodyum ve diğer bel kemerli uzun yürüme ortezleri (HKAFO) ile ilişkilendirilmiş olan, vücut ağırlığı bir yana verildiğinde diğer yanın öne hareketini sağlayan yürütücüdür.
- **Tachdjian ortezi:** Legg-caiv-perthes hastalığında kullanılan kalça ekleminde abduksiyon sağlayan iskial destekli uzun yürüme ortezi (KAFO)dir.
- **Taylor breyz:** Düz pelvik bantlı, omurların iki yanında uzanan dikine metal çubukları bulunan ve omurları ekstansiyonda tutan torakolumbosakral ortez (TLSO)dir.
- **T-bandı:** Ayakkabı kenarına yerleştirilen ve ayak bileğinde varus ya da valgus düzeltici T harfi şeklinde deri banttır.
- **Tenodez splinti:** Dinamik bilek-el ortezi (WHO)dir. Ortezde baş parmak sabit tutulurken işaret ve orta parmaklar birlikte metakarpofalangeal eklemden hareket eder. Bu hareket bileğin ekstansiyonu ile işaret orta parmağın baş parmağa yaklaşması (fleksiyonu), bileğin fleksiyonu ile baş parmaktan uzaklaşması (ekstansiyonu) şeklindedir.
- **TES (total elastik suspension):** Diz üstü protezlerin süspansiyonunu sağlayan, bir ucu protez proksimaline tutturulan ve diğer ucu pelvisi saran esnek geniş banttır.
- **TF (Transfemoral) amputasyon:** Femurdan yapılan amputasyondur. Diz üstü amputasyon da denir.
- **TH (transhumeral) amputasyon:** Humerustan yapılan amputasyondur. Dirsek üstü amputasyon da denir.
- **Thomas topuk:** İç kısmı öne doğru uzatılmış topuktur.
- **TLSHKAFO:** Torakolumbosakral-kalça-diz-bilek-ayak ortezidir. Paraplejiklerde ayakta duruşu sağlamak için planlanan gövde korsesinin uzun yürüme ortezi ile birleşimidir.
- **TLSO:** Torakolumbosakral ortez.
- **Topuk torku:** Ayakkabı topuğu altına eklenen ve rotasyon sağlayan lastik parçadır.
- **Toronto kalça abduksiyon ortezi:** Doğuştan kalça çıkığında kullanılan uyluk parçaları ayakkabı ile bağlantılı uzun yürüme ortezi (KAFO)dir. Toronto legg-perthes ortezi olarak da bilinir.
- **Tortikollis breyzi:** Boyundaki deformiteyi düzetmek ya da yapılan düzeltmeyi devam ettirmek amacı ile kullanılan bir boyun ortezidir (CO).
- **TR (transradial):** Amputasyon radiustan yapılan amputasyondur. Dirsek altı amputasyon da denir.
- **TRAFO (Tone reducing ankle foot orthosis):** Tonus azaltan kısa yürüme ortezi.

- **Transpelvik amputasyon:** Pelvisten yapılan amputasyondur. Hemipelvektomi de denir.
- **TT (transtibial) amputasyon:** Tibiadan yapılan amputasyondur. Diz altı amputasyon da denir.
- **Twister kablo:** Elastik kumaş veya metal yaylı olabilen, kalça ve ayak arasında bağlantı sağlayarak kalçaya rotasyon yaptıran sistemdir.
- **UCBL topuk kabı (heel cup):** Ayak arka kısmındaki şekil bozukluklarını düzeltmek için kullanılan plastik ortez.
- **UCLA fonksiyonel uzun yürüme breyzi:** Ayak bileği hidrolik kontrollü olan, diz eklemi, uyluk ve bacak plastik kılıfı bulunan uzun yürüme OF-tezi (KAFO).
- **Uçak splinti:** Pelvis veya gövde destekli, omuz-dirsek-bilek ve eli içine alan kol abduksiyon ortezi.
- **Ulnar palsy splinti:** Metakarpofalangeal eklemlerde dinamik fleksiyon, proksimal interfalangeal eklemlerde ekstansiyon sağlayan çeşitli bilek-el splintleri.
- **Uyluk bandı:** Ters Y harfine benzeyen, uçları socketin iki yanına tutturulan ve yukarda örgü bel kemerine bağlanan elastik banttır. Diz altı protezlerinde süspansiyonu sağlamak için kullanılır.
- **Uzun yürüme ortezi:** Dizi, ayak bileği ve ayağı içine alan ortez (KAFO)dir.
- **Üzengi:** U şeklindeki metaldir. Ortezin iç ve dış barları ile ilişkilidir. Ayak bileğinde değişik hareketlere izin veren türleri vardır.
- **Von Rosen splinti:** Doğuştan kalça çıkığında kullanılan kalçaları abduksiyon ve fleksiyonda pozisyonlayan kalça abduksiyon ortezi.
- **WHFO:** Bilek-el- parmak ortezi. Bileği, eli ve en az bir parmağı içine alan ortezlerdir.
- **WHO:** Bilek-el ortezi. Bileği ve eli içine alan ortezlerdir.
- **Williams LSO:** Bel uzantıları aracılığı ile lumbal ekstansiyon ve gövdenin yana hareketlerini engelleyen torakolumbosakral ortez (TLSO)dir.
- **Wilson collar:** Servikal omurların hareketini kısıtlamak amacıyla kullanılan boyunluk (CO)tur. Mandibular parçası yoktur, yalnız geniş oksipital parçası olup bu parça metal çubuklarla önde sternal pede bağlanır. Mandibular parça gece kullanımda orteze ilave edilebilir.
- **WO (wirst orthosis):** Bilek ortezi.
- **Yale servikal ortezi:** Philadelphia boyun ortezinin fibergias olarak uzatılmış bir modifikasyonudur. Servikal omurlarını hareketini kısıtlamak amacıyla kullanılır.
- **Yumuşak topuk (cushioned heel):** Yürüyüş sırasında şok absorpsiyon etkisini arttırmak için yumuşak yastığın ilave edildiği topuktur.

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Ortopedik anatomi terimlerine ilişkin terimleri doğru telaffuz ediniz.	➤ Tıbbi terimleri düzgün telaffuz ediniz. ➤ Birinci işlem basamağındaki önerileri dikkate alınız.
➤ Ortopedik anatomi terimlerine ilişkin terimleri doğru yazınız.	➤ Tıbbi terimleri yazarken ayrıntılara dikkat ediniz. ➤ İkinci işlem basamağındaki önerileri dikkate alınız.

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri **Evet** ve **Hayır** kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Ortopedik anatomi terimlerine ilişkin terimleri doğru telaffuz edebildiniz mi?		
2. Ortopedik anatomi terimlerine ilişkin terimleri doğru yazabildiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda "Hayır" şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız "Evet" ise "Ölçme ve Değerlendirme"ye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyunuz ve doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. Ekstremitenin veya vücut parçasının ya da uç organın kesilerek çıkartılmasına ne denir?
A) Ortez
B) Protez
C) Amputasyon
D) Ampute
E) Anatomi
2. “Vücuttan uzaklaştırma”nın Latincesi aşağıdakilerden hangisidir?
A) Adduksiyon
B) Medial
C) Lateral
D) İnferior
E) Abduksiyon
3. “Tuber”in anlamı aşağıdakilerden hangisidir?
A) Femur
B) Patella
C) Çıkıntı
D) Fibula
E) Pelvis
4. Trochantör majör aşağıdaki kemiklerin hangisinin üzerinde bulunur?
A) Femur
B) Patella
C) Tiba
D) Fibula
E) Pelvis
5. Dizin hiperestansiyon hâli aşağıdakilerden hangisidir?
A) Cruse valgum
B) Genu recurvatum
C) Genu valgum
D) Genu varum
E) Gonit

Aşağıdaki tıbbi terimleri, Türkçe karşılıkları ile eşleştiriniz.

1. Antagonist	Öne doğru; önde
2. Genu	Bükülme
3. Labil	Kemik kırığı
4. Ekstremitte	Yana dönük
5. Pes	Diz
6. Fraktur	Kollar ve bacaklar
7. Lateral	Düztaban ayak
8. Fleksiyon	Ayak
9. Pes planus	Karşı etki gösteren
10. Anterior	Kararsız, çabuk değişen, gevşek

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise “Modül Değerlendirme”ye geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri doğru sözcüklerle doldurunuz.

1. Ayağın “X” şeklindeki deformitesine denir.
2. Ayağın “O” şeklindeki deformitesine denir.
3. Dizin “X” şeklindeki deformitesine denir.

Aşağıdaki cümlelerde verilen bilgiler doğru ise yanlarındaki boş paranteze (D), yanlış ise (Y) yazınız.

4. () Anterior ön demektir.
5. () Patella kalçada bulunur.
6. () Diz eklemi 4 kemikten oluşur.
7. () Malleol ayak bileğinde bulunur.
8. () Medial iç taraf anlamına gelir.

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyunuz ve doğru seçeneği işaretleyiniz.

9. Aşağıdakilerden hangisi ortez terimlerinden değildir?
A) THKAFO
B) HKAFO
C) KAFO
D) AFO
E) AL
10. Aşağıdakilerden hangisi gövde destekli ve tüm alt ekstremit eklemlerini içine alır?
A) THKAFO
B) HKAFO
C) KAFO
D) AFO
E) AL

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki modüle geçmek için öğretmeninize başvurunuz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ- 1'İN CEVAP ANAHTARI

ÇOKTAN SEÇMELİ CEVAP ANAHTARI		
1		D
2		E
3		B
4		C
5		E
6		C
7		B
8		A
9		D
10		A
EŞLEŞTİRME CEVAP ANAHTARI		
1	Amputation	Ekstremitelerin bir düzeyden kesilmesi
2	Arthritis	Eklemin iltihabı
3	Costa	Kaburga
4	Diaphysis	Uzun kemiklerde gövde kısmı
5	Musculus	Kas
6	Ossificasyon	Kemikleşme
7	Rickets	Raşitizm
8	Sternum	Göğüs kemiği
9	M.trapezius	Yamuk kas
10	M. triceps surea	Baldır üç başlı kası

ÖĞRENME FAALİYETİ -2'NİN CEVAP ANAHTARI

ÇOKTAN SEÇMELİ CEVAP ANAHTARI		
1		C
2		E
3		C
4		A
5		B
EŞLEŞTİRME CEVAP ANAHTARI		
1	Antagonist	Karşı etki gösteren
2	Anterior	Öne doğru; önde
3	Ekstremit	Kollar ve bacaklar
4	Fraktur	Kemik kırığı
5	Fleksiyon	Bükülme
6	Genu	Diz
7	Labil	Kararsız, çabuk değişen, gevşek
8	Lateral	Yana dönük
9	Pes	Ayak
10	Pes planus	Düztaban ayak

MODÜL DEĞERLENDİRME CEVAP ANAHTARI

1	Pes valgus
2	Pes varus
3	Genu valgum
4	D
5	Y
6	Y
7	D
8	D
9	E
10	A

KAYNAKÇA

- AGRO M., **Orihotic and Rehabilitation Terminology, İn : Orthotics Clinical Practice and Rehabilitation Technology**, Eds. Redford J.D., Basmajian J.V., Trautman P., Churchill Livinstone, New York, 1995.
- ARTUKOĞLU Adil, Aslan KAPLAN, Ali YILMAZ, **Tıbbi Terminoloji**, 2. Baskı, Denge Matbaacılık, Ankara, 2004.
- ARTUKOĞLU Adil, **Tıbbi Terminoloji**, 1. Cilt, Hacettepe Üniversitesi Sağlık İdaresi Yüksek Okulu Yayınları, Ankara, 1997.
- BOWKER J.H., Michael J.W., **Atlas of 11mb Prosthetics: Surgial, Prosthetic, and Rehabilitation Priciples**, 2' Edition, C.V. Mosby Co., St.Louis 1992.
- ERDEM Hidayet, **Ekstremitte Protezleri, Amputasyon Seviyeleri, Biyomekanik Uygulama, Rehabilitasyon**, Ankara, 1996.
- GOLDBERG B., Usu J.D., **Atlas of Orihoses and Assitive Devices**, 2.Edition, American Academy of Orthopaedic Surgeons, C.V. Mosby Co., St. Louis, 1996.
- HATİBOĞLU M. Tahir, **Anatomi**, Hatipoğlu Yayınevi, 1. Baskı, Ankara, 2001.
- HATİBOĞLU M. Tahir, Sebahat EKİNCİ, **Tıbbi Terminoloji**, Hatipoğlu Yayınevi, 1. Baskı, Ankara, 2002.
- KANDEMİR Veysel, **Anatomi**, Kum Baskı Hizmetleri Sanayi Ticaret Ltd. Ş., Ankara, 2002.
- KOCATÜRK Utkan, **Tıp Trimleri El Sözlüğü**, 4. Baskı, Ankara, 2006.
- KUZGUN Ünal., Serap İNAL, **Protez ve Ortez Terminolojisi**. İn : İ.Ulusal Protez ve Ortez Kongresi, Ed. Erdem H. S: 11-17, Estetik Matbaacılık, Ankara, 1995.
- MAY B.J., **Amputations and Prosthetics**, A Case Study Approach. F.A. Davis Co., Philadelphia, 1996.

-
- ÖZYALÇIN Halit., **Terminoloji ve Reçete Yazımı, İn : Ortopedide ortezler ve Protezler**, Eds. ERDEM Hidayet, Kuzgun Ünal., S???? : 85-88, Türk Ortopedi ve Travmatoloji Derneği Yayını, Damla Matbaacılık, İstanbul, 1994.
 - T.C. Sağlık Bakanlığı, Sağlık Eğitim Genel Müdürlüğü, Türk-Alman Teknik İş Birliği, **Ortopedi Teknisyen Okulu Ders Kitapları**, İstanbul,1994.
 - YILDIRIM Mehmet, **Resimli İnsan Anatomisi**, Nobel Matbaacılık, İstanbul, 2002.